

Møte onsdag den 23. februar 2011 kl. 10

President: Øyvind Korsberg

Dagsorden (nr. 56):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: De innkalte vararepresentanter, for Hedmark fylke Farahnaz *Bahrani* og for Telemark fylke Odin Adelsten *Bohmann*, har tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om omsorgspermisjon for representanten Tor *Bremer* i dagene 23. og 24. februar.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Sonja *Edwardsen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Sonja *Edwardsen* er til stede og vil ta sete. Representanten Jan Tore Sanner vil framsette et representantforslag.

Jan Tore Sanner (H) [10:01:10]: På vegne av stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Arve Kambe, Svein Flåtten og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å opprette et uavhengig finanspolitisk råd.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:30]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Grete Faremo, Anne-Grete Strøm-Erichsen og Lars Peder Brekk vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:02:16]: Jeg ønsker å stille spørsmål til landsbruks- og matministeren.

Vi ser i disse dager at de forskjellige matvarekjedene og -butikkene setter opp prisene sine – og det relativt betydelig. Vi ser at det skjer i en tid der man henviser til at det skyldes den økonomiske situasjonen på verdensmarkedet, og for svært mange produkt er det selvfølgelig tilfellet. Men en del av de områder der det nå foretas prisøkninger, er områder som er unntatt for konkurran-

se fra utlandet og også innblanding fra det internasjonale prisme markedet, nemlig norske landbruksprodukt. Vi har bl.a. sett at det har vært en vesentlig prisøkning på TINE melk. Vi har også andre landbruksprodukt som går opp i pris. Dette skjer til tross for at TINE er markedsregulator innenfor melkesektoren, og at resultatet før skatt var på 1,085 mrd. kr.

Norske husholdninger sliter i disse dager med både svært høye strømpriser og høyere priser på matvarer. Vi ser også at grensevarehandelen vår er i ferd med å nå nye høyder. Man antar at fjorårets grensehandel nådde skyhøye 12 mrd. kr. Dette gjør også at man setter norske arbeidsplasser innenfor næringsmiddelindustrien i fare.

En liter melk på svensk side av grensen koster omgjort til norske kroner 7,50 kr. En undersøkelse som er gjort her i Oslo, viser at melken koster i størrelsesorden 15–16 kr.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Hva vil statsråden gjøre for at norske forbrukere skal få rimeligere matvarer?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:04:21]: De prisøkningene vi nå ser i butikkene per 1. februar, er først og fremst et resultat av kjedenes forhandlinger med sine leverandører, og det gjelder også meierivarer, siden det ble nevnt av representanten Nesvik i hans spørsmål. Det er altså ingen direkte kobling til jordbruksforhandlingene. Her kommer de direkte prisutslagene først per 1. juli.

Det som er situasjonen i Norge, er jo at vi har hatt en nedgang i matvareprisene. Fra desember 2009 til desember 2010 gikk forbrukerprisene for mat og alkoholfrie drikkevarer ned med 0,5 pst., ifølge Norsk institutt for landbruksforskning. Kjøttvarer, f.eks., gikk ned med 3,4 pst. Meierivarer økte med 2,6 pst. I samme periode økte prisen på elektrisitet, inklusiv nettleie, med over 21 pst. og drivstoff med 8 pst. Poenget er at prisutslagene på ulike varer varierer, men på mat har det store bildet vært at prisen har gått ned.

Jeg har lyst til å understreke at vi i Norge har svært stabile forhold på matvaresektoren, i motsetning til det vi ser internasjonalt – med økende matvarepriser historisk sett. De store svingningene vi har sett internasjonalt, har knapt nok slått inn hos oss. Utgangspunktet for det at vi har stabilitet, er at vi har et jordbruksavtalesystem som fastsetter et prisnivå, som dermed skaper forutsigbarhet for forbrukerne.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:05:58]: Det er i hvert fall hyggelig å se at statsråden selv henviser til de områder der det virkelig har vært høy prisvekst, bl.a. til drivstoff og elektrisitet, som er områder der det nettopp er staten som driver prisene i været.

Så er det heller ikke så rart at matvareprisene i Norge har vært relativt stabile. Men det som er problemet, er at de er relativt stabilt svært høye. Det er jo det som er problemstillingen.

Når statsråden sier at det er opp til matvarekjedene å bestemme melkeprisen, er det faktisk ikke riktig. I et intervju med Nettavisen den 3. februar henviser nettopp Mageli i Orkla Brands til at den prisøkningen som skjer på

meierisektoren knyttet til melk, skyldes nettopp de grepene som TINE selv gjør. TINE sitter som regulator i markedet, samtidig som de er den desidert største aktøren.

Spørsmålet mitt til statsråden er nok en gang: Er ikke statsråden bekymret over at norske forbrukere må ta en stadig høyere del av matvareprisene?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:07:05]: Det som er fakta, er at prisene i Norge har gått ned i den siste perioden, som jeg også understreket – med gjennomsnittlig 0,5 pst.

Når det gjelder matvareprisene generelt i Norge, er de høye hvis man sammenligner dem direkte med matvarepriser i andre land. Men i relasjon til det inntektsnivået vi har i Norge, er matvareprisene relativt lave. Vi bruker ca. 11 pst. av inntekten vår til mat. Vi vet også at i de fleste andre land går en høyere andel av inntekten til mat.

Det som er utgangspunktet og poenget her, er at gjennom jordbruksavtalesystemet – hvis det er det som angripes av representanten Nesvik – skapes det stabilitet, en stabilitet som man ikke har i andre land. I dag ser vi at situasjonen på verdensmarkedet er slik at prisene går kraftig opp som følge av flommer, som følge av klimaendringer, som følge av tørke, osv. Vi er i stor grad beskyttet mot de utslagene som følge av at vi har en norsk modell når det gjelder fastsetting av priser på store deler av våre produkter.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Torgeir Trældal.

Torgeir Trældal (FrP) [10:08:21]: Norge har verdens dyreste melk – ja, over dobbelt så dyr som i Sverige og i resten av Europa. Samtidig registrerer vi at markedsregulatoren TINE leverer et gigantoverskudd på rundt 1,2 mrd. kr. Hva gjør monopolisten TINE meierier? Jo, de øker på nytt melkeprisen til den norske forbruker. Vi har i dag en melketoll på svimlende 388 pst., og jeg registrerer også at de signalene som kommer fra markedet om det nye landbruksoppgjøret, går på at man skal gjøre det samme med osten. Dette gjør at Ola og Kari må betale merkbart mer for maten, hvis man øker prisen på osten.

Så mitt spørsmål blir: Når kan statsråd Brekk love at den norske forbruker skal slippe å betale for den feilslåtte landbruks- og matpolitikken til den rød-grønne regjeringen?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:09:17]: Jeg må få lov til å si at jeg er veldig fornøyd med at markedsregulatoren driver såpass godt i det konkurransmiljøet de har, og på det viset skaper et stort overskudd som i neste omgang betales ut til norske bønder eller bidrar til nye og fornuftige, framtidsrettede investeringer på meieriområdet.

Prisutjevningsordningen innenfor melkesektoren bidrar til at vi finansierer andre, mer ulønnsomme produksjoner. Melkeprisen er et virkemiddel for å skape inntekt til bonden – det er riktig. Samtidig er det slik at den totale prisen norske forbrukere betaler for sin mat, relativt sett

er lav – noe av det laveste i Europa. Vi bruker 11 pst. av inntekten til mat.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:10:12]: Statsråden har tidligere vært opptatt av hva de norske kjedene bidrar til av priser og økte priser for norske forbrukere. Selv om dette var et oppspill i spørsmålet fra representanten Nesvik, tar ikke statsråden den ballen. Det kan kanskje ha sammenheng med lekkasjene fra Matkjedeutvalget, som tyder på at dette blir berget som føder en mus, og hvor egentlig ingenting kommer ut av det.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Tenker han på at han kunne ta en tilsvarende gjennomgang av norske samvirkebedrifter og se hvordan de påvirker prisene og kostnadsnivået for norske forbrukere?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:11:06]: Jeg vil bare si at jeg gleder meg til vi får resultatet av Matkjedeutvalgets innstilling. Jeg er veldig spent på den. Det har vært åpenbare lekkasjer, men jeg kjenner ikke til resultatet av de diskusjonene som går der.

Når det gjelder spørsmålet om vi skal gå gjennom prisnivået, prisfastsettingssystemet, for norske samvirkebedrifter, vil jeg bare gjøre representanten Flåtten oppmerksom på mandatet til Matkjedeutvalget, for der er det ikke skilt ut slik at det bare er dagligvarekjedene de skal gå gjennom. De skal gå gjennom prissetting i hele verdikjeden, inklusive industri, samvirkebedrifter mv.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgingsspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:11:52]: Jeg vil fortsette der representanten Flåtten slapp.

Som statsråden vil være kjent med, står Kristelig Folkeparti bak markedsordningen i landbruket. Men vi er sterkt opptatt av at regjeringen tar grep i forhold til den enorme strukturendringen som har skjedd i sluttledet i matvareomsetningen i Norge, hvor fire kjeder nå kontrollerer hele markedet. Den største kjeden har 40 pst. av markedet. Det ser ikke ut til at konkurransemyndighetene er særlig bekymret for dette. Derfor er det bra at vi har fått Matkjedeutvalget. Men det er viktig at regjeringen signaliserer vilje til å gå inn i konkurransesiden i sluttledet. Vi trenger større åpenhet og innsyn i avtaleregimer. Vi trenger å vurdere hvordan vi kan begrense vertikal integrasjon – et sterkt fokus på egne merkevarer, eneleverandøravtaler, betaling for hylleplassering og kryssubsidiering.

Vil statsråden love at regjeringen tar skikkelige grep mot sluttledet?

Statsråd Lars Peder Brekk [10:13:04]: Jeg tror at Kristelig Folkeparti og regjeringen i stor grad har samstemte oppfatninger av en del av de utfordringene vi har på det området. Det er helt riktig, som også representanten Høybråten understreker, at vi er bekymret over den makt-

ansamlingen som skjer i verdikjeder for matvarer. Derfor har vi etablert Matkjedeutvalget.

Jeg ser jo fram til, som jeg sa i mitt forrige svar, at vi får denne gjennomgangen, denne analysen som Matkjedeutvalget skal gi. Jeg på min side skal i hvert fall gjøre det jeg kan, for å følge opp konkrete forslag som tar tak i de utfordringene vi her ser. Jeg er opptatt av at vi skal se på hele verdikjeden, og jeg er opptatt av åpenhet og innsyn, slik at vi får bedre grep på de maktforholdene som er i kjedene, og ikke minst hvordan vi skal få riktige priser både til forbrukere og til produsenter.

Jeg har lyst til å si helt til slutt at det vi gjør her, er i tråd med undersøkelser, arbeid som også skjer internasjonalt, bl.a. i EU.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:14:22]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

Vi er alle enige om at den langsiktige løsningen på piratproblemet ligger på land, og det er bra at Norge bidrar med rettsorden og straffeforfølgning. Men i mellomtida er det slik at piratvirksomheten i Adenbukta og Det indiske hav blir stadig mer omfattende og stadig mer brutal. I dag ligger 30 skip med over 700 sjøfolk kapret. Mange av disse skipene forblir kapret i flere måneder. Samtidig som piratene utvider sitt operasjonsområde geografisk til også å omfatte Det indiske hav, endrer de også måten å operere på. Det er f.eks. ikke uvanlig i dag at kaprede skip brukes til å kapre nye skip.

Området piratene opererer i, er verdens viktigste handelsrute, og Norge er sterkt til stede. Norge hadde sist et militært bidrag i Adenbukta med fregatten KNM «Fridtjof Nansen» fra august 2009 til februar 2010. Vi var da i EUs operasjon Atalanta. Det er utrolig viktig at Norge bidrar i den internasjonale operasjonen som er mot piratvirksomhet utenfor Afrikas Horn.

Da utenriks- og forsvarskomiteen besøkte Sjøforsvaret i november i fjor, var de klare på at de kan sende en fregatt til Adenbukta tidlig – dvs. høsten 2011 – forutsatt at de har nok tid til oppsetning. I et svar på et spørsmål fra meg 15. februar sier forsvarsministeren:

«Utviklingen den senere tid er bekymringsfull. På dette grunnlaget vurderes nå et nytt norsk bidrag med en fregatt til anti-piratoperasjonene utenfor Somalia høsten 2012.»

Det legges ikke opp til at Norge skal bidra med marinefartøyer til anti-piratoperasjoner i 2011. Hva er årsaken til at regjeringa vurderer å sende et nytt militært bidrag til Adenbukta først høsten 2012, når Sjøforsvaret er klart til å dra høsten 2011?

Statsråd Grete Faremo [10:16:30]: Regjeringen har hatt et sterkt og vedvarende fokus på situasjonen utenfor Somalia. Vår tilnærming har vært bred, og som representanten er kjent med, har vi hatt en sterk innsats både på land og til havs. Vi har samarbeidet både med Atalanta-operasjonen, som representanten nevnte, og med Den afrikanske unionen og med våre allierte i dialog om hvilke til-

tak som er nødvendige. Som det allerede er sagt fra min side, vurderer vi selvsagt ytterligere bidrag med marinefartøyer. Vi har dette til vurdering for 2012, men følger også situasjonen nøye.

Som representanten pekte på, er dette et viktig område med 20 000 passeringer og innpå 1 000 norskkontrollerte skip. Det er en krevende situasjon hvor 25 marinefartøyer har viktige oppgaver, hvor vi har hatt bidrag, og hvor vi også vurderer nye bidrag. Vi har selvsagt også fokus på de tiltakene som næringen selv gjør, og har derfor nå til behandling hvordan vi kan følge opp det vedtaket Stortinget har gjort rundt skipssikkerhetsloven og om vaktvirksomhet. Det er sentralt for oss å avklare de vilkårene rederne selv har å forholde seg til, knyttet til det ansvar de også har for sikkerhet på eget skip. Jeg kan forsikre representanten om at dette er et område vi har stort fokus på.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [10:18:31]: Jeg antar at situasjonen for de 700 sjøfolkene som akkurat nå ligger på kaprede skip utenfor kysten av Somalia, er langt mer krevende enn situasjonen er for regjeringa. Nå må tida for vurderinger snart vært forbi. Mitt spørsmål gjaldt ikke selve vurderingene, det gjaldt hvorfor man ikke har funnet det riktig å sende en fregatt til Adenbukta høsten 2011 når Sjøforsvaret er klart til å dra, og heller sier at man skal vurdere det høsten 2012.

Spørsmålet er: Hvorfor sender man ingen fregatt høsten 2011?

Statsråd Grete Faremo [10:19:07]: Når vi har en innsats på langt over 200 mill. kr i dette arbeidet i Somalia – på land, er det en betydelig innsats. Den illustrerer også hvor viktig det er å ta tak i problemene på land.

Selvsagt vil vi delta sammen med våre allierte, og vi har hatt bidrag inn i operasjonen allerede. Dette er å sammenligne med – jeg har brukt uttrykket før – en stafett. Vi har deltatt før, og vi er beredt på å delta igjen. Forsvarssjefen har også uttalt seg offentlig om hvilke ressurser som er tilgjengelige.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først representanten Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [10:20:07]: Hva slags inntrykk – hva slags bilde – tror statsråden det skaper både av det norske forsvaret og av regjeringens evigvarende vurderinger, når man ikke er i stand til å stille opp for et enkelt, ansett for å være ukomplisert oppdrag for å håndtere pirater, og regjeringen ikke makter å stille opp overfor norske interesser? Forstår i det hele tatt statsråden, under denne lange vurderingsrunden, at folk spør seg hvorfor vi har investert 22 mrd. kr i fem norske fregatter, hvis inntrykket er at disse skal ligge ved kai på Vestlandet og ikke stille opp når norske interesser er truet, slik som hverdagen er i dag?

Statsråd Grete Faremo [10:21:00]: Regjeringen har gitt betydelige bidrag i operasjonen til havs og også bi-

drag på land. Jeg vil også berømme næringen for å ha tatt sitt ansvar på alvor. De etterlever næringens egne sikkerhetsbefalinger på en forbilledlig måte, og regjeringen vil også bidra til rask avklaring av vilkårene for eventuell bruk av væpnede vakter om bord.

Selvsagt skal ikke fregattene ligge ved kai. Vi har allerede hatt en fregatt i operasjonen. De innfasingstiltak som var nødvendige å gjøre knyttet til mottak av våre fregatter, er på det meste over, og vi vil igjen være i stand til å delta med fregatter f.eks. i en NATO-sammenheng i Adenbukta.

Presidenten: Peter N. Myhre – til oppfølgingsspørsmål.

Peter N. Myhre (FrP) [10:22:18]: Det er altså slik at regjeringen er ikke bare fornøyd, men strålende fornøyd med sin innsats, som nå kun dreier seg om å betale seg ut av problemet og få andre til å gjøre den jobben som må gjøres i Adenbukta. I den sammenheng bør det påpekes at mannskapene i de kaprede skipene utsettes for en stadig mer hardhendt behandling, og de aner ikke hva som foregår.

Dette har blitt big business. Mens hvert skip ble kjøpt ut med løsepenger i størrelsesordenen 150 000 dollar per skip i 2005, er beløpet i 2010 oppe i 5,4 mill. dollar per skip. Dette har altså blitt en business som har mindre og mindre med situasjonen på land i Somalia å gjøre. Spørsmålet er: Hva er det som gjør at situasjonen høsten 2012 skal være helt annerledes, og at man da skal sende et skip – (presidenten klubber) – hvilket man ikke skal gjøre nå?

Presidenten: Presidenten ber om at representanter, og for så vidt også statsråder, holder seg innenfor den tilmålte taletiden.

Statsråd Grete Faremo [10:23:36]: Regjeringen ser behovet for ytterligere tiltak. Vi har en bred tilnærming og vurderer også hvilke tiltak som virker best, og vi vurderer hvilke tiltak som bidrar til å hindre ytterligere eskalering av vold.

Det er riktig som representanten påpeker: Vi har hatt en situasjon som har utviklet seg fra det vonde til det verre. Derfor er det å velge gode bidrag som hindrer eskalering av vold, viktig. Her synes jeg også næringen selv har bidratt. Når norske skip også har gjennomført anbefalte sikkerhetsforanstaltninger, og med det bidratt til å øke egen sikkerhet slik de har gjort, synes jeg det også er noe som forplikter oss til å gå nøye gjennom hvilke tiltak som virker. Planen er altså ytterligere bidrag med fregatt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:24:53]: Jeg har et spørsmål til helseministeren.

Helsedirektoratet har nylig lagt frem evaluering av bioteknologiloven, som jeg antar at helseministeren i likhet med meg leser med stor interesse. Det er en stor, omfattende rapport og evaluering som er kommet. Det frem-

kommer der at Helsedirektoratet har bestilt en undersøkelse fra Kunnskapssenteret for å få svar på om ultralyd i uke 11 til 13 i svangerskapet er egnet for å oppdage hjertefeil. Rapporten fra Kunnskapssenteret ble også nylig lagt frem. Den viser at tidlig ultralyd med måling av såkalt nakkeoppklaring skiller dårlig mellom friske fostre og fostre med hjertefeil. Ja, de fleste vil være feildiagnostiserte, og ingen kan behandles så tidlig.

Arbeiderpartirepresentanter påstår likevel i media over hele landet at hjertefeil kan oppdages og behandles ved tidlig ultralyd. Dette er etter min mening en ren feilinformasjon, og det er også i strid med forskningsgjennomgangen fra Kunnskapssenteret. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva kan statsråden gjøre for å imøtegå den feilinformasjonen som vi nå ser fra egne partifeller?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:26:22]: Det er riktig at vi har en gjennomgang av bioteknologiloven. Det har vært en evaluering av den, og vi har fått den første rapporten i den sammenheng. Det er også sann at bioteknologiloven og alle de elementene som omfattes av den, reiser en rekke spørsmål – faglige spørsmål, juridiske spørsmål og etiske spørsmål.

At det også avdekkes i samfunnet generelt en uenighet også om det faglige, har gjort at jeg ønsker at vi skal ha en bred og kunnskapsbasert debatt om dette temaet. Jeg har derfor sagt, senest i Stortinget forrige onsdag, at jeg vil ta initiativ til en bred debatt – en bred konferanse – hvor alle disse spørsmålene kan bli belyst. Det tror jeg er viktig for fagmiljøet. Det er viktig for politikere, og det er viktig i sammenhenger der vi skal gjøre vanskelige valg.

Laila Dāvøy (KrF) [10:27:30]: Det er slik at Kunnskapssenteret har innhentet all kunnskap som faktisk finnes om dette til nå. Jeg skal ikke gå videre på det. Jeg synes det er flott at statsråden vil ha en konferanse for nettopp å diskutere de ulike vinklene ved dette. Men å få vite at det kanskje er noe i veien med barnet i 11. uke og ikke kunne gjøre noe før i uke 18, er i hvert fall helt klart at ikke gir trygghet, det gir angst. Det fremkommer også av Kunnskapssenterets rapport. De fleste tilfellene man tror er hjertefeil, er faktisk feildiagnostiserte.

La meg ta et eksempel: Når 100 par får beskjed om at barnet deres har en indikasjon på hjertefeil i uke 11, vil bare tre til ni av barna faktisk vise seg å ha det – en ekte hjertefeil – og det vil man først kunne se i uke 17 til 18. De fleste har altså engstet seg uten grunn.

Jeg vil spørre om hvordan statsråden kan bidra til å skape trygghet i svangerskapet på annen måte enn ved tidlig ultralyd.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:28:37]: Vi har en god svangerskapsomsorg i Norge. Vi føder mange barn, vi føder friske barn, og vi klarer stadig mer med hensyn til å redde barn som blir født altfor tidlig.

Når det gjelder å kunne ivareta fosteret og utviklingen av fosteret på en god måte, er det også skaffet mye kunnskap. Det er nettopp i dette området vi står, et felt hvor det tross alt er mye kunnskap, og hvor vi har mange som bl.a.

Kunnskapssenteret. Vi har forskningsmiljøer i Trondheim som har ulike meninger i denne debatten. Nettopp fordi det har kommet frem ulik faglig uenighet, ønsker jeg at vi skal få alt dette frem på en gang, slik at man virkelig kan få tatt disse debattene, og slik at dette kan være både opplysende og lærerikt for alle, også for oss politikere, som til syvende og sist skal ta de vanskelige valgene.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:29:48]: Statens strålevern sier at ultralyd av foster er noe som kun bør nyttes når den medisinske nytten er større enn mulig risiko. De legger altså veldig klart til grunn et føre-var-prinsipp. Og når man i liten grad kan oppdage sykdom i 11.–13. uke, og i hvert fall ikke kan gjøre inngrep på fosteret før 17.–18. uke, hvor klokt er det da å skulle innføre en screening, altså en ultralyd, for alle også når det ikke er medisinsk nødvendig?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:30:37]: Det kan jo være et spørsmål man stiller seg: Hvorfor skal man tilby dette til alle? Men like fullt er det faktisk sånn at tall som fremkommer, viser at over halvparten av alle dem som er gravide, selv sørger for at de kommer til en tidlig ultralyd. Det kan man jo ikke nekte noen å gjøre, og heller ikke forholde seg til de resultatene som kommer ut fra en tidlig ultralyd. Til syvende og sist er det jo den enkelte kvinnes valg som i denne forbindelse vil være avgjørende. Det som er viktig for oss, er å si at alle som blir født, er velkommen med det samme menneskeverd, og å ivareta både den gravide og det barnet som blir født, på aller beste måte.

Presidenten: Kari Kjønås Kjos – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:31:43]: 50 pst. av norske kvinner ønsker seg ultralyd tidlig. Det å vente med ultralyd til uke 18 bidrar veldig ofte til at foreldre får veldig kort tid til å tenke seg om hvis de får vite at det er noe galt med fosteret. I sjokk og sorg må avgjørelsen tas veldig fort. Ultralyd i uke 12 gir oss derimot en unik mulighet til å gi god informasjon, støtte og veiledning i forhold til hvilke skader eller hvilken sykdom barnet har, noe som gjør at flere foreldre kanskje vil velge å bære barnet fram. Kunnskap gjør deg sterk.

Vil helseministeren bruke denne muligheten til å utarbeide gode rutiner for å kunne gi denne viktige og riktige informasjonen?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:32:41]: Dersom regjeringen vil gå inn for et generelt tilbud og gi alle tidlig ultralyd, er det klart at det også vil kreve at man gir god informasjon og god veiledning i forbindelse med dette. Så spørs det jo hvor langt man skal gå – om man skal gi tidlig ultralyd som en del av svangerskapskontrollen, slik som Arbeiderpartiet har gått inn for, f.eks. Re-

gjeringen har ikke konkludert i forhold til dette fordi vi er midt i evalueringen av bioteknologiloven. Det løpet som vi har lagt, er jo spesielt – vi skal skaffe oss tilstrekkelig og nødvendig kunnskap: Hva avdekkes? Hva kan avdekkes? Hvor sikker kan man være? Og så må man ta alle disse andre tingene i tillegg. Men det at man skal være gode på rådgivning, det blir man når man skaffer seg stadig mer kunnskap.

Presidenten: Sonja Irene Sjøli – til oppfølgings-spørsmål.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:33:49]: Arbeiderpartiets landsmøtevedtak om ultralyd til alle gravide i 12. uke reiser mange vanskelige etiske spørsmål og dilemmaer. For Høyres del er det to perspektiver som er viktig. Det er for det første at tilbudet er kunnskapsbasert, og at det har en helsegevinst for mor og barn, og for det andre at det ikke fører til en ytterligere seleksjon av fostre; da snakker vi i det store og hele om Downs syndrom.

Jeg er veldig glad for at helseministeren har tatt Høyres initiativ til en bred fagkonferanse om dette spørsmålet, slik at både de etiske, de faglige og de juridiske spørsmålene blir grundig vurdert. Mitt spørsmål er: Er det utfallet av denne konferansen som vil være avgjørende for regjeringens politikk, eller er det Arbeiderpartiets landsmøtevedtak?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:34:47]: Jeg har tidligere sagt hvorfor det kan være grunn til å åpne for at alle skal få ta tidlig ultralyd, fordi mange gjør det allerede og betaler for dette privat. Det er en ganske stor kostnad ved det. Det er det ene spørsmålet, å ta dette som en del av svangerskapsomsorgen. Så er det jo da det neste spørsmålet: Hva er det som skal være grunnlaget for regjeringens vurderinger i dette spørsmålet? Da kan jeg forsikre representanten Sjøli om at regjeringen er like opptatt som Høyre av at vi skal gjøre dette på en kunnskapsbasert måte. Nettopp derfor er det viktig å få frem alle syn i denne saken, alle faglige vurderinger, fordi de er ulike, slik at de valgene vi gjør, kan være mest mulig kunnskapsbasert.

Så er det slik at de etiske og juridiske spørsmålene som dette vil berøre, også må belyses. Og i den sammenheng ønsker vi jo å ta til oss all kunnskap. Denne ene dagen vil være en del av det.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Peter N. Myhre (FrP) [10:36:08]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Vi har alle med stigende uro fulgt med i situasjonen som har oppstått etter at det islandske skipet forliste utenfor Asmaløy på Hvaler for noen dager siden. KV «Harstad» har i flere dager bidratt i arbeidet med oppsamlingen av olje i området utenfor Hvaler. Regjeringens budsjett for Kystvaktens drift for fjor høst, legger opp til en innsparing i drift på samtlige skip i tjenesten, altså mindre seilingstid og mer landligge for hvert skip. Hvordan vil dette påvirke Kystvaktens tilstedeværel-

se og evne til å yte bistand ved eventuelle andre ulykker og katastrofer senere i år?

Statsråd Grete Faremo [10:37:09]: Jeg antar at vi er mange som har fulgt ulykken utenfor Hvaler med stor uro, og jeg er glad for å kunne konstatere at Kystvakten selv sagt øyeblikkelig etter at ulykken skjedde, omdirigerte to av sine fartøyer for å bistå i tilfelle det var nødvendig, og skipene var også blant de første som kom til havaristen.

Det er gjort et svært viktig arbeid, selvsagt, av mange. Vi har bistått med vårt materiell, og så langt jeg har fått rapportert, har innsatsen vært løst på en god måte fra de ulike ansvarlige instansene, hvorav vi har bidratt med vårt. Så var vi også tidlig ute med å mobilisere Heimevernet, heimevernsområdet som er ansvarlig rundt Østfold, og også Sjøheimevernet var del av enhetene som ble mobilisert.

Peter N. Myhre (FrP) [10:38:43]: Jeg må stille det samme spørsmålet en gang til, for statsråden svarte ikke på spørsmålet mitt. Så nå ber jeg statsråden følge nøye med.

Det jeg spurte om, var altså budsjettssituasjonen. Det budsjettet som det rød-grønne flertallet vedtok i fjor høst, innebærer en nedskjæring for Kystvaktens avdelinger i sør, med mer landligge og mindre seilingstid for hvert skip. Spørsmålet mitt var altså: Hvordan vil denne budsjettssituasjonen påvirke Kystvaktens tilstedeværelse og evne til å yte bistand ved eventuelle andre ulykker og katastrofer senere i år?

Hvis presidenten tillater det, vil jeg gjerne få stille et tilleggs spørsmål til etter at vi eventuelt får et svar fra statsråden.

Presidenten: Det blir nok et svar fra statsråden, og så er det andre representanter som slipper til.

Statsråd Grete Faremo [10:39:46]: Jeg tror det er dekning for å si at budsjettet faktisk ikke er avgjørende for denne type ulykker. For vår bistand til sivile ulykker er ikke dimensjonerende for forsvarsbudsjettet, og da heller ikke for denne delen av forsvarsbudsjettet.

Når det er sagt, peker representanten Myhre på at vi gjorde noen innsparinger i budsjettet, og derfor også i Kystvaktens seilingsmønster i sør, fordi vi, som det er enighet om i denne salen, har prioritert seiling i nordområdene. Men bistand til ulykker av dette slag fra Kystvaktens side er det viktig for oss å gi. Vi stilte derfor opp med to fartøyer for å sikre at også våre bidrag kunne nyttes så tidlig som mulig.

Presidenten: Det blir fire oppfølgings spørsmål – først Kari Storstrand.

Kari Storstrand (FrP) [10:41:08]: I forbindelse med oljeoppsamlingen langs vestfoldkysten var KV «Harstad» natt til mandag i aksjon ved Jomfruland. KV «Harstad» ble veiledet av et svensk overvåkingsfly med oljeleteradar. Kystvaktskipet fikk samlet opp rundt 100 000 liter oljesøl.

Mitt spørsmål blir: Er det slik å forstå at Norge ikke selv innehar tilgjengelig overvåkingskapasitet fra luft, og eventuelt, når vil dette være tilgjengelig?

Statsråd Grete Faremo [10:41:38]: Uten at jeg kan disse tingene i detalj, er jeg glad for å kunne konstatere at vi også i ulykker som denne, så nært opp mot svenskegrensen, kunne trekke på ressurser fra nabolandet. Jeg ser jo at vi i forsvarssammenheng har fått til et stadig bedre samarbeid også over grensene, ikke minst om øving og trening, selvsagt for å kunne dra nytte av denne type samarbeid om behovet skulle være der. Når vi da ser hvordan sivile ressurser lar seg nytte over landegrensene, tror jeg det er noe som vi skal være glad for er tilgjengelig når ulykken inntreffer, slik som i denne situasjonen.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgings spørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:42:39]: Jeg er enig med statsråden i at det er gjort et viktig arbeid av mange, ikke minst av alle de frivillige, i denne saken.

Jeg fikk et eksempel på vår beredskap da jeg i forrige uke besøkte Sivilforsvaret i Stavern, noen dager før denne ulykken. Der satt de og jobbet med budsjettkutt og ventet på uniformer, som de mangler. Nå vet jeg godt at Sivilforsvarets budsjett ikke er denne statsråds ansvarsområde, men jeg vil gjerne utfordre statsråden på følgende: Kjenner ikke hun som forsvarsminister på at hun bør ta en lederrolle i samordningen mellom de forskjellige departementer og etater som involveres i denne type ulykker, som vi nå har hatt to stykker av rett etter hverandre, altså samordne i forhold til fiskeri- og kystministeren og i forhold til andre departementer?

Statsråd Grete Faremo [10:43:45]: Jeg tror ansvarslinjene i forbindelse med arbeidet for å hindre skadevirkningene etter denne ulykken har vært avklart. Men jeg kan forsikre om at både jeg og flere av mine kolleger kjenner på ansvaret for den totale beredskapen og for å sikre at ressursene både er tilgjengelige, relevante og kan brukes best mulig i tilfelle ulykker inntreffer. Da er det viktig at både ressursene i Sivilforsvaret, i Heimevernet og i andre deler av hjelpeapparatet er best mulig. Når det gjelder Sivilforsvaret, har jo Stortinget bl.a. diskutert en melding for ikke altfor lang tid siden, og det jobbes i etterkant av den med oppfølging for å sikre en best mulig modernisering av dette.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:44:58]: Jeg kan ikke unngå å sitere to kloke ministre – miljøvernministeren og fiskeriministeren – som var på reise: «Vi har hatt Vårherre med oss.» Det synes jeg på mange måter er tillitvekkende, og det tror jeg er lurt. Men det er for så vidt også litt urovekkende, for jeg tror at vi som politikere har en jobb å gjøre i å legge forholdene best mulig til rette for at når det skjer en ulykke, er beredskapen god nok. Sånn sett

har statsråden hånda på rattet på mye – en kan snakke sivilforsvar, snakke heimevern, en kan snakke kystvakt, det er mange forskjellige i totalberedskapen som må være på plass. Og vi har vært inne på at Kystvakten har fått sine kutt. Det er bekymringsfullt å se at når det har vært storm, har ikke beredskapen vært god nok. Når det er is og snø, har det heller ikke vært godt nok, og hvis vi ikke hadde hatt Vårherre med oss, kunne det gått enda verre.

Mener statsråden at den totale beredskapen er god nok, hvis nå Vårherre ikke skulle være like raus neste gang?

Statsråd Grete Faremo [10:45:58]: Kystvakten har ikke fått kutt, men vi har gjort prioriteringer av nordområdene som gjør at seilingsmønsteret i sør er noe endret. Det er gjort en god innsats og så langt jeg kan skjønne, gitt det som skjedde, med rimelig godt resultat i første fase. Ennå skuer vi ikke de fulle konsekvensene av ulykken, dessverre. I et slikt arbeid vil jeg understreke at flaks er heller ikke av veien, og så får vi ta diskusjonen om hvem flere som medvirket, på en annen måte enn her.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:46:54]: Statsråden må jo ha hørt at det er en bekymring i Stortinget knyttet til de endringene som er gjort rundt finansieringen av Kystvakten. Det er også sånn at sjøl om man både har Vårherre og Kystvakten på laget, må man ha en kystvakt som er like operativ som Vårherre.

Venstre la i sitt alternative budsjett inn en stor slump med penger til bedre oljevernberedskap, som vi skrev kunne overføres til Kystvakten. Denne fleksibiliteten i budsjetteringen er noe som man kan bruke i situasjoner som denne, som gjør at Kystvakten kan gjøre den viktige jobben den har. Forsvarsministeren har jo en stor del av ansvaret for oljevernberedskapen fordi Kystvakten har en så viktig rolle i oljevernberedskapen. Jeg hadde ønsket at regjeringa hadde lagt inn en sånn fleksibilitet og et handlingsrom i budsjettene, så man kunne gitt Kystvakten mer penger når Kystvakten får flere oppgaver.

Statsråd Grete Faremo [10:48:03]: Kystvakten gjør og skal fortsatt gjøre en svært viktig jobb. Ikke minst å støtte opp ved ulykker – denne type ulykker har jo et stort skadepotensial – vil være viktig for Kystvakten.

Stortinget sluttet opp om budsjettet for Kystvakten, og var enig i de prioriteringene som ble gjort. Styrkingen av Kystvaktens budsjett ble derfor prioritert til økt seilingsvirksomhet også i nord. Så får vi ha fokus på om det er ting vi erfarer nå i arbeidet med denne ulykken som gjør at vi kan gjøre ting bedre senere. Men det er etter min oppfatning ikke riktig å si at årets budsjett for Kystvakten har gjort innsatsen så langt ved denne ulykken dårlig.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [10:49:20]: Mitt spørsmål går til helse- og omsorgsministeren.

Det Høyre-ledede byrådet i Oslo markerte i går at svaret for at sykehjem drives lovlig, ikke kan settes ut til andre, enten sykehjemmene drives privat eller offentlig. Skal en nå målet om full sykehjemsdekning, er et samarbeid med private helt nødvendig. Det innrømmet også regjeringen i januar, da en gikk ut og inviterte de private med for å oppnå målsettingen om full sykehjemsdekning, på samme måte som private har vært helt avgjørende for å nå målsettingen om full barnehagedekning. Dette er Høyre veldig fornøyd med. I den siste opptrappingsplanen bidro de private med over 6 000 plasser i pleie- og omsorgssektoren.

Men på NRK på mandag kunne vi høre SVs parlamentariske leder, Bård Vegar Solhjell, varsle begrensninger i utbytte for dem som stilte opp, og begrensninger tilsvarende det SV har kjempet for når det gjelder barnehagesektoren.

Tror helse- og omsorgsministeren at det er mulig å få private til å stille opp i den dugnaden som hun, statsministeren og kommunalministeren inviterte til i januar, hvis SV får gjennomslag for sine dramatiske forslag til endrede rammebetingelser, og vil de private i realiteten være villig til å stille opp i denne dugnaden?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:50:51]: Det er stor forskjell på det forslaget som statsministeren, kommunalministeren og jeg lanserte i januar, og det å sette sykehjemsdrift ut på anbud uten å stille restriktive krav.

Det forslaget som dreide seg om at private skulle få være med og bygge sykehjem, går på bygning. Tilskuddene gis til kommunene. Det er kommunene som vil inngå avtale, eventuelt med ideelle utbyggere eller med kommersielle. Det er også kommunen som bestemmer hvem som skal ha driften, altså innholdet i sykehjemmet eller omsorgsboligene. Det kan selvfølgelig en kommune ha rett og lov til å sette ut på anbud til kommersielle, men det kan også veldig godt gjøres i offentlig regi, som det gjøres i de fleste av landets kommuner, eller til ideelle tilbydere, som også gjør en veldig god og viktig jobb innenfor eldreomsorgen.

Så problemstillingen med begrensninger blir litt annerledes fordi dette er en avtale som kommunene inngår med private utbyggere. Det var jo spesielt boligbyggelag regjeringen var opptatt av å få med. På grunn av EØS-regelverket var det ikke mulig å bare begrense dette til noen. Vi måtte la det gå ut til alle. Men kommunene har fått et stort ansvar til å inngå disse langsiktige avtalene – de skal vare i 30 år. Som sagt: De kan velge selv hvem som skal ha driften, altså innholdet, på institusjonen.

Bent Høie (H) [10:52:44]: Jeg har problemer med å se hva som er forskjellen her på at private er med på investeringer, og at private er med på drift. I begge tilfellene er det kommunene som forvalter pengene, i begge tilfellene er det kommunene som inngår avtaler, i begge tilfellene er det innholdet i avtalene som er avgjørende, og jeg regner med at i begge tilfellene er det også slik at de private som stiller opp, har tenkt å ta ut et utbytte, en fortjeneste, av det å stille opp. Det svaret som helse- og omsorgsministeren her gir, gir absolutt ingen grunn for de private til

å føle seg beroliget i forhold til å være med og stille opp i denne dugnaden.

Dette å sette ut på anbud uten å stille krav – jeg lurer på hvor helseministeren har det fra. Måten Oslo har håndtert denne saken på, viser jo nettopp hvordan en kommune faktisk kan stille krav og, når kravene ikke blir fulgt opp, sier opp avtalen.

Jeg er derfor nødt til å gjenta spørsmålet til helse- og omsorgsministeren: Vil det komme den type krav fra regjeringen som SV foreslo på NRK Dagsrevyen, mot de private som her stiller opp?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:53:55]:

Det er stor forskjell på å sette driften av et sykehjem ut på anbud og å invitere til å være med på utbygging. Da dreier det seg om å bygge infrastrukturen, kan man godt kalle det, altså byggene.

Så er det slik at det er kommunene som inngår avtaler, og kommunene inngår langsiktige avtaler, leieavtaler på 30 års basis. Kommunene får tilskuddet og har dette ansvaret, og Husbanken gir tilskuddet til kommunene etter den avtalen som er inngått. Så problemstillingen blir litt annerledes i forhold til at dette dreier seg om å eie infrastruktur. Her er det avtalen om de spesifikke bygg det vil dreie seg om. Disse aktørene kan jo være store aktører, det kan være små aktører, det kan være helt andre, men de er inne på eiersiden. Så kan man jo også se for seg situasjoner hvor de kan både eie og drive, men det er en annen sak.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Sonja Irene Sjøli.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:55:11]: God omsorg skal gis innenfor rammene av loven, og det skal selvsagt være gode arbeidsforhold og vilkår for de ansatte. Lovbrudd i eldreomsorgen er uakseptabelt enten det skjer i offentlig eller privat regi. Som tilsynsleder Pål H. Lund i Arbeidstilsynet i Oslo sa til NTB, er man generelt sett «ikke ukjent med dobbeltvakter og utstrakt bruk av overtid innen helsevesenet». Yngre legers forening har også bekreftet at dette er vanlig i helseforetakene, som helseministeren har ansvar for. Vi ser nå at Oslo kommune rydder opp i forhold til Adecco. Det er tvingende nødvendig. Høyre mener at høy kvalitet og kompetanse er selvsagt, uavhengig av om det er et offentlig eller et privat tilbud. Men hva vil helseministeren gjøre for å rydde opp i ulovlig virksomhet og drift i kommunale sykehjem og i helseforetakene?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:56:13]:

Det som ble avdekket ved det Adecco-drevne sykehjemet i Oslo, var at dette med lange turnuser, doble turnuser, uverdige boforhold, ikke overholdt tariff og mangel på overholdelse av lønns- og arbeidsvilkår var satt i system. Det er noe helt annet enn om man en eller annen gang sier ja til overtid eller å gå en dobbel vakt. Det er selvfølgelig ikke ønskelig at noen går altfor mye doble vakter innenfor denne sektoren, hvor det er så viktig at man er både våken og opplagt, for å ivareta pasientenes og beboernes beste. Det er viktig å gå gjennom driften mange steder,

men dette er jo spesielt i forhold til de private hvor det blir avdekket at man har andre lønns- og arbeidsvilkår enn det som gjerne er vanlig i dag.

Presidenten: Jon Jæger Gåsvatn – til oppfølgings-spørsmål.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:57:20]: Oslo kommune har sagt opp avtalen med Adecco, som driver Ammerud-lunden, på grunn av lov- og kontraktbrudd. Da den saken ble rullet opp i NRK, krevde Martin Kolberg umiddelbar oppvask, at dette ikke kunne fortsette, og at de ansvarlige ble stilt til ansvar. Det har nå Fremskrittsparti- og Høyre-styrte Oslo kommune gjort. Men vi vet, og vi hører, at det nærmest daglig foregår brudd på arbeidsmiljølov og andre lover og forskrifter i det offentlige helsevesen som har vesentlig betydning både for de ansatte, for kvaliteten på tjenestene og for pasientsikkerheten. Det bekreftes, som det ble nevnt, av Yngre legers forening i NRK sist uke, hvor de sier at offentlig sektor er «gjennomsyret av ulovlig praksis».

Spørsmålet er om statsråden er enig i Kolbergs utspill om at lovbrudd må føre til umiddelbar oppvask. Og hva vil hun som ansvarlig statsråd konkret gjøre i forhold til de anarkilignende tilstandene som har rådet under en rekke arbeiderpartistatsråder, og fortsatt råder i det offentlige helsevesenet?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:58:27]:

Jeg merker meg opposisjonens angrep på det offentlige helsevesen, når det faktisk viser seg at det er et anbud i Oslo kommune som ikke har vært etter boken, for å si det veldig forsiktig, og hvor virkelig uverdige arbeidsforhold er satt i system. Det er jo noe helt annet enn det som kan være nødvendig av og til, at noen må jobbe overtid. Det må man i de fleste bransjer.

Så vil jeg si at vi i det offentlige også, når vi kjøper tjenester, skal være våkne og bruke både arbeidstilsyn og helsetilsyn for å se på forholdene. Jeg har nettopp i denne uken, også med bakgrunn i denne saken, tatt et initiativ overfor Helsetilsynet og Sykepleierforbundet for å invitere til et møte hvor vi diskuterer hvordan vi skal sette en nasjonal kvalitetsstandard slik at vi avdekker dette. For det som også er ille i den saken, er jo at de virkelig gode, ideelle driverne av sykehjem blir utelukket, fordi konkurransen blir feil.

Presidenten: Laila Dāvøy – til siste oppfølgings-spørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:59:43]: Det er liten tvil om at dagens anbudssystem fungerer svært dårlig. Vi er i ferd med å få en helse- og omsorgssektor der de ideelle skvises ut og de små aktørene taper for de store. Det er et krysspress mellom det offentliges ønske om å skape tjenester i egen regi og et konkurransesystem som favoriserer dem som kan presse prisene lavest mulig.

Jeg fikk en mail i går, og jeg viser til to eksempler derfra:

«Vil informere om at Paulsrud Rehabiliteringssenter AS legger ned sin virksomhet fra 1/3-2011.»

Dette er på grunn av at de ikke har fått fornyet avtale med Helse Sør-Øst RHS.

Det andre gjelder Askøy Blå Kors Klinik. Her er det Helse Vest som ikke har gitt dem fornyet avtale, og Helse Bergen har overtatt helt og fullt. Det var altså bruk for dem likevel. Det er flott for pasienter og ansatte, men en ideell institusjon er avviklet. Er dette virkelig den utviklingen statsråden og Arbeiderpartiet ønsker: nedlegging eller overtakelse av ideelle institusjoner?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:00:49]: Vi har vært veldig tydelige på at vi er opptatt av ideelle institusjoner. Vi ser jo også at ideelle institusjoner gjør en veldig god jobb innenfor mange områder av helsevesenet: drift av sykehjem, rehabilitering, psykisk helse og ikke minst rus, hvor flertallet er private og flesteparten av dem er ideelle. Så det er ikke et spørsmål.

Det som virkelig burde bekymre Kristelig Folkeparti i denne saken, er jo at ideelle institusjoner som driver veldig godt, f.eks. i Oslo, blir utkonkurrert på feil premisser, fordi man ikke har riktige konkurranseforhold. Det er jo det som virkelig er alvorlig, og som denne saken har lært oss: Her må vi være oppmerksomme, både i kommunene og i det offentlige.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:01:59]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det er noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i den ordinære spørretimen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Jon Georg Dale til kommunal- og regionalministeren, er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 6, fra representanten Elisabeth Aspaker til samferdselsministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av samferdselsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene Ketil Solvik-Olsen og Bjørn Lødemel til olje- og energiministerens, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministerens, som er bortreist.

Spørsmål 1

Bente Thorsen (FrP) [11:02:36]: «Innføring av lov-pålagt leksehjelp fra 1. til 4. klasse har fått massiv kritikk fra både foreldre, rektorer og lærere. Kritikken går på at

det er usikkert om det er de barna som har størst behov for det, som deltar, manglende skoleskyss er også ekskluderende fra å delta. Mange kommuner hadde etablert et godt tilbud innenfor ulike klassetrinn.

Er statsråden villig til snarest mulig å endre regelverket slik at skolen, som kjenner elevenes behov, kan bruke midlene der de ser behovet, og der lærere står for undervisningen?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:03:27]: Jeg er ikke enig i den beskrivelsen av leksehjelp som representanten gir i spørsmålet. Vi har litt ulike rapporteringer om hvordan leksehjelp fungerer, men bildet er at ganske mange er veldig godt fornøyd, har funnet en god form, og man har løst det som dreier seg om skyssproblemer osv. Det er ikke så rart at det tar litt tid for et helt nytt tilbud å gå seg til.

Intensjonen bak dette forslaget er altså å gi et godt tilbud til leksetid, eller leksetrening, som det jo i veldig stor grad er for 1.–4. trinn. Det er ikke slik at dette bare skal være et tilbud til dem som såkalt trenger det mest, vi ønsker at det skal være et bredt tilbud som benyttes av en bred elevgruppe på den enkelte skole.

Det er selvfølgelig noen problemstillinger knyttet til leksehjelp, men siden ordningen ikke har vart et helt skoleår, er det litt vanskelig å oppsummere. Vi får bedre oversikt over hvem som benytter leksehjelpen, til sommeren, i forbindelse med barnetilsynsundersøkelsen, og vi får en evaluering av hvordan leksehjelpen for 1.–4. trinn fungerer i februar om ett år. Da vil vi ha et bedre grunnlag for å vurdere det. Det er viktig at skoleeiere og skolene får litt tid på seg til å finne ut av hvordan dette kan fungere best mulig. Det gjelder selve innholdet i tilbudet, det gjelder lokale løsninger for skyss, det gjelder hvordan man skal få gitt god informasjon til foreldrene og elevene, sånn at de som ønsker det, benytter seg av det. Jeg tror mange skoleeiere og skoler vil justere det tilbudet de har satt i gang så langt, litt underveis.

De foreløpige tallene vi har fra GSI viser at andelen deltakere i gratis leksehjelp ligger på omtrent 50 pst., men det er ganske store variasjoner mellom fylker, mellom kommuner og mellom skoler.

Vi skal følge veldig nøye med på hvordan det jobbes med dette rundt omkring i kommunene, og vi skal selvsagt ha en dialog og vurdere hvordan vi kan få til et best mulig tilbud over tid. Men det er for tidlig å gi en klar oppsummering av hvordan leksehjelp har fungert så langt. Det er ganske mange eksempler på hvordan det fungerer godt, og så er det noen eksempler på at man ikke får det til.

Bente Thorsen (FrP) [11:06:17]: Jeg registrerer hva kunnskapsministeren sier, og det er at leksehjelpen er blitt trening i lekser, og at det skal foregå i skoletiden. Det forundrer meg også at regjeringspartiene tydeligvis er veldig i utakt i denne saken. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteens leder, fra Arbeiderpartiet, har ifølge NRK den 4. februar vært svært tydelig på at hun er for å endre regelverket for leksehjelptilbudet, fordi hun ser at det slår

skjevt ut. Ja, i enkelte tilfeller er det til og med blitt dårligere enn før. Det meldes bl.a. også om at leksehjelpen går til å hjelpe førsteklasinger til å tegne. Jeg tror ikke at det er ministerens intensjon med leksehjelpen. Derfor spør jeg: Vil ministeren sørge for at det blir gitt en dispensasjon fra det lovpålagte tilbudet for de kommunene som søker om å få bruke leksehjelpmidlene der de mener at det kommer elevene best til gode?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:07:22]: Marianne Aasen, lederen i komiteen, og jeg sier akkurat det samme. Vi er nå ikke engang gjennom første år med tilbud om leksehjelp for 1.–4. trinn. Det er selvsagt sånn at dette fungerer litt forskjellig i ulike kommuner og på ulike skoler. Det er også sånn at vi skal være lydhøre for de tilbakemeldingene som kommer fra skolesektoren med hensyn til hvordan vi skal utvikle dette tilbudet videre.

Men husk nå på at lekser for 1.–4. trinn i stor grad handler om å trene inn kunnskap som læreren har gått igjennom i undervisningen. Det gjelder så små elever at alternativet for mange av dem er først å gå på skolen, så gå på SFO, så kaste i seg litt middag, så dra på fritidsaktiviteter, og så begynne med leksene sju–åtte om kvelden. Mange foreldre er veldig godt fornøyd med at flere kan gjøre seg mer ferdig med skolearbeidet på skolen.

Vi kommer til å følge dette nøye, for vårt mål er å finne en ordning som gjør at skolene finner en god form på dette.

Bente Thorsen (FrP) [11:08:29]: Jeg registrerer at regjeringspartiene er enige på kammerset, men uenige i det offentlige rom. I denne saken mener jeg det er viktig å unngå prestisje. Vi har allerede fått mange tilbakemeldinger om at leksehjelpen ikke fungerer som ønsket.

Men ministeren vil evaluere ordningen i 2012. Kostnad for dagens leksehjelpstilbud – altså for to år – er 340 mill. kr. Fremskrittspartiet tror faktisk at bruken av 340 mill. kr ville gitt skoleeierne mye større mulighet til å innfri intensjonen i leksehjelpen. Dersom kommunene gis anledning til å gi leksehjelp på den måten som de mener kommer elevene best til gode, vil dette også gi et enda bedre og bredere grunnlag for å finne ut hva som gir best resultat i evalueringen som er bebudet.

Da ber jeg ministeren tenke seg godt om, og jeg spør igjen: Er ministeren interessert i å ha et best mulig grunnlag for hva som virker for elevene i sin evaluering av leksehjelpen, eller er det prinsippet som skal avgjøre hva som kommer elevene best til gode?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:09:39]: Jeg er selvsagt først og fremst opptatt av at vi skal lykkes med å gi de yngste elevene gode arbeidsvaner og mulighet til å gjøre seg ferdig med mer av skolearbeidet på skolen. Men lekser for 1.–4. trinn er trening. Det kan også være trening i 1. klasse – det vil mange kjenne seg igjen i når 1.-klassingene kommer hjem med lekser.

Så er det veldig mange forskjellige tilbakemeldinger vi får når det gjelder leksehjelp. Derfor går det ikke an én gang for alle å stemple ut fra noen enkeltobservasjoner,

eller enkeltpåstander om hvordan det fungerer, hvordan helheten faktisk ser ut. Det er derfor vi må ha kunnskap og innhente ulike syn på hvordan det er riktig å gå videre. Jeg får mange henvendelser om skoler som er godt fornøyd, som har nesten alle elevene med i leksehjelpordning, og som har fått til dette på en veldig god måte. Men de når selvfølgelig ikke fram med sin hyllest i mediene – slik er ikke denne verden.

Spørsmål 2

Henning Warloe (H) [11:10:56]: «Kunnskapsdepartementet varslet 1. februar at tre av fire statlige døveskoler skal legges ned, deriblant Hunstad skole i Bergen. Representanter for berørte foreldre reagerer på at dette vedtaket er gjort uten at de er hørt, og før den varslete stortingsmeldingen med oppfølging av Midtlyng-utvalgets innstilling. Bergen kommunes planer for nytt skolebygg til erstatning for dagens blir også berørt.

Kan statsråden garantere at elevene får et like godt tilbud, og at Bergen kommune ikke påføres ekstra kostnader ved nedleggelse?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:11:44]: I NOU 2009:18, Rett til læring, ble det foreslått å avvikle de statlige grunnskolene for hørselshemmede på bakgrunn av en sterk nedgang i elevtallet ved disse skolene.

Det går i dag til sammen 69 elever ved disse skolene, fordelt på fire skoler, noe som er en halvering av antall elever på seks år. Elevtallet varierer fra 14 til 21 elever per skole. Ved Hunstad skole er det 18 elever.

Bakgrunnen for nedgangen i elevtallet er at foreldrene i stadig større grad velger et tilrettelagt tilbud i hjemmeskolen for sine hørselshemmede barn, og ikke velger å sende dem på internatskole. Sånn sett har foreldrenes oppfatning av hva som er til barnas beste, forandret seg.

Det er viktig å ta grep for å unngå at kompetansen ved skolene forvitrer etter hvert som elevgrunnlaget svikter ved skolene. Kunnskapsdepartementet ønsker på bakgrunn av dette å avvikle tre av de fire statlige grunnskolene for hørselshemmede etter skoleåret 2013–2014. Samtidig vil departementet ivareta statens ansvar for å opprettholde et sterkt fagmiljø for tegnspråk. Heltidsopplæringen ved den statlige grunnskolen i Trondheim kommune, A.C. Møller skole, vil derfor bli opprettholdt, og den vil være åpen for elever fra hele landet.

Det er de siste årene bygd opp gode lokale tilbud til hørselshemmede elever som sikrer at elevenes rett til opplæring i og på tegnspråk i hjemmeskolen blir oppfylt. Hørselshemmede barn som får sin opplæring i hjemmeskolen, får tilbud om deltidsopplæring i Statped. 229 elever får dette tilbudet i dag. Dette tilbudet skal videreføres, bedres og utvides. Det samme gjelder Statpeds støtte og veiledning til kommuner som skal legge til rette for en god opplæring til de hørselshemmede elevene.

Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet fullmakt til å inngå drøftinger med Bergen kommune om overtakelse av grunnskoletilbudet ved Hunstad skole

ved Statped Vest. Dette på bakgrunn av et ønske fra Bergen kommune om slike drøftinger. Departementet ønsker at dialogen med Bergen kommune skal fortsette. Kommunene har ansvar for å gi tilrettelagt opplæring til alle sine elever. De statlige skolene blir videreført inntil de fleste av barna har fullført grunnskolen eller nådd ungdomstrinnet. Kommunene får på denne måten god tid til å planlegge et tilrettelagt og like godt tilbud for hørselshemmede barn i sin kommune. Jeg er trygg på at kommunene sammen med styrket veiledning og støtte fra Statped kommer til å gi et godt tilbud til hørselshemmede barn i framtiden.

Henning Warloe (H) [11:14:45]: Jeg takker for svaret, selv om jeg ikke hørte at statsråden i sitt svar kunne garantere at elevene får et like godt tilbud – men hun var overbevist om det.

Det er altså slik at Hunstad skole bare er en av de tre skolene som er foreslått nedlagt, men det er den skolen som ligger i mitt distrikt. Når det gjelder Hunstad skole, er det slik, ifølge Bergen kommune, at de fleste av elevene ved denne skolen har ulike typer problemer knyttet til det å være döv, men også en del tilleggsproblemer, slik at det på mange måter er de svakeste elevene som går på denne skolen, og som det vil være mest krevende å gi et alternativt tilbud i ordinær grunnskole. Det er i alle fall et moment.

Når det gjelder skolen i Trondheim, som opprettholdes, vil jeg tro at statsråden ikke mener at det er realistisk at elever fra Bergen i grunnskolealder skal reise på internat i Trondheim. Det kan umulig være et like godt tilbud.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:15:52]: Det er veldig viktig at vi klarer å få til gode prosesser med Bergen kommune og med foreldre og lærere ved Hunstad skole og de andre hørselsskolene, fordi vi må ta grep om en situasjon som har halvert antallet elever ved hørselsskolene i løpet av en seksårsperiode. Den utviklingen vil fortsette. Så hvis man ikke lager et godt alternativt opplegg til dette og gode avtaler med kommunene der barna bor, står vi overfor et forvitringsscenario, dvs. skoler som sakte, men sikkert vil miste flere og flere elever. Det vil selvfølgelig være en trussel mot fagmiljøene.

Jeg er veldig opptatt av at de endringene vi skal få til her, skal foreldrene være klar over i god tid. Derfor snakker vi nå om endringer etter skoleåret 2013–2014. Men mange foreldre med barn med funksjonshemminger har opplevd et liv hvor de har slåss for sine barns rettigheter, og de trenger trygghet og forutsigbarhet med hensyn til hva slags tilbud det er.

Det som er vårt sterke ønske nå, er at vi kommer i en god dialog med Bergen kommune om hvordan man kan samarbeide om å sikre de hørselshemmede elevene et like godt tilbud som i dag.

Henning Warloe (H) [11:17:05]: Noen tilleggs spørsmål: Hvorfor dette hastverket siden det kommer en stortingsmelding med oppfølging av Midtlyng-utvalgets rapport i løpet av dette året? Hvorfor kunne man ikke ventet til Stortinget hadde hatt en prinsipiell diskusjon om dette temaet?

Et annet spørsmål: Barneombudet har henvendt seg til Kunnskapsdepartementet og stilt spørsmål ved om barn er blitt hørt i denne saken – den vedrører jo i høyeste grad de elevene som har dette tilbudet i dag. Er barna blitt hørt? Jeg registrerer at foreldrene oppfatter det slik at de ikke er blitt hørt.

Det siste spørsmålet går på Bergen kommunes økonomiske situasjon. Bergen kommune har nå i fem år i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og på initiativ fra direktoratet planlagt en ny skole, Nattland skole, som skulle inkludere Hunstad skole, og hvor staten skulle være leietaker. Dette arbeidet er kommet svært langt. Så sent som i januar ble reguleringsplanen vedtatt i Bergen bystyre, og nå må alle disse planene legges på is.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:18:12]: Det siste er jo absolutt ikke riktig. Vi er i dialog med Bergen kommune nettopp for å lage et godt tilbud til elever i Bergen-området og i forbindelse med Nattland, slik at denne prosessen og denne dialogen om hvordan man skal sikre et godt tilbud til hørselshemmede elever i denne regionen, håper jo jeg intenst skal fortsette. Jeg er veldig glad for at byråden, som har dette ansvarsområdet, har signalisert – etter litt tumult – at han på vegne av Bergen kommune er interessert i å fortsette den dialogen. Jeg håper at den kan komme i et mest mulig konstruktivt spor, og så kan vi komme tilbake til pengespørsmålene som sådan.

Vi kommer med en stortingsmelding i løpet av denne våren som dreier seg om nettopp dette – det er helt riktig. Men i forberedelsene av den stortingsmeldingen er vi nå i prosess overfor mange enkeltinstitusjoner og enkeltmiljøer. Det er selvfølgelig for å forberede den stortingsmeldingen så godt som mulig og for å komme i god dialog med folk. Det er den prosessen vi nå er i ferd med å gjennomføre. Vi snakker altså om endringer som kommer til å foregå over år.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jon Georg Dale til kommunal- og regionalministeren, er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende.

Jon Georg Dale (FrP) [11:19:34]: «Mange kommuner opplever at motsegn fra fylkesmannen i mange tilfelle bidreg til å hindre ei nødvendig utvikling i lokalsamfunnet. Dette skjer også i mange saker der det er samrøystes vedtak i kommunestyra. Dette medfører i realiteten at lokaldemokratiet vert unødig svekt, til fordel for meir byråkratisk styring.

Vil statsråden vurdere å avgrense fylkesmannen sin motsegnrett, og slik bidra til meir demokratisk styring og ikkje minst større moglegheit for utvikling lokalt?»

Statsråd Erik Solheim [11:20:23]: Svaret på spørsmålet kunne vel i korthet sies slik: Nei, jeg er ikke innstilt på å gjøre det, fordi jeg mener vi har et meget godt

system – for øvrig også samme system som vi hadde da Fremskrittspartiet hadde stor innflytelse på regjering. Vi har et meget godt system for innsigelser i Norge. Det består i korthet av at kommunen tar stilling til en sak. I de aller, aller fleste tilfeller blir det akkurat sånn som kommunen vil, og så har vi en overordnet instans, fylkesmannen, som griper inn dersom regionale eller nasjonale føringer gjør det viktig å gjøre det. Det kan jo tenkes en situasjon der vi ser at selv om et enstemmig kommunestyre gjør noe som er fordelaktiv for den kommunen, kan det ha negative virkninger med hensyn til regionale og nasjonale mål. Da er fylkesmannen der for å gjøre en innsigelse mot det.

Av det totale antall saker som vi hadde i 2009, 2 500, var det 700 saker hvor det ble gjort innsigelse av fylkesmannen. I så godt som nesten alle dem igjen finner man en minnelig løsning lokalt i spenningsforholdet mellom kommunen og fylkesmannen. Veldig, veldig ofte får vi melding om at kommunen til og med sier at den løsningen blir bedre enn den opprinnelige, fordi noen andre kommer inn og bidrar med sin kompetanse og kunnskap, og man får en bedre, ikke en dårligere, løsning i kommunen enn den opprinnelige. Så av utgangspunktet med 2 500 kommunale planer var det altså 700 hvor det ble gjort innsigelse. Av dem igjen var det i 2009 51 saker som kom som innsigelsessak til Miljøverndepartementet, og 29 i 2010. Tallet på saker som kommer til Miljøverndepartementet, har vært relativt stabilt over tid, uavhengig av hvem som sitter i regjering. Men nesten alle saker finner en løsning, til fordel for alle parter. Et lite antall saker kommer inn til sentral behandling. Det er saker av overordnet nasjonal eller regional betydning.

Så alt i alt mener jeg at vi har et meget godt system som ivaretar det at førstelinjetjenesten i kommunen får det som den vil i de aller, aller fleste saker, men man har også en måte å ivareta nasjonale og regionale hensyn på. Det er relativt ubyråkratisk, og antall saker som kommer opp til nasjonalt nivå, er som sagt stabilt over tid og ganske få.

Jon Georg Dale (FrP) [11:22:48]: Eg får naturlegvis det svaret eg forventa å få, men det er ikkje betre av den grunn. Realiteten er at det vi ser ute i kommunane, er at ein forskjellsbehandlar i samanliknbare saker fordi ein ikkje greier å sjå totaliteten.

Eg er klar over at statsråden ikkje kan gå inn i enkelt-saker, men mellom Volda og Ørsta ligg ein flyplass, og det er like langt frå begge kommunesentra til denne flyplassen. På den eine sida av kommunegrensa er det tillate med utbygging for næringslivet. På den andre sida er det ikkje tillate, sjølv om det er like lang avstand frå sentrum, med bakgrunn i at fylkesmannen har ein annan definisjon av «sentrum» enn kommunestyra har i dei kommunane dette gjeld.

Det viser at praksisen er fundamentalt ulik. Vil statsråden, sidan han ikkje ønskjer å avgrense motsegnretten, i alle fall sjå på korleis han blir praktisert knytt opp mot likebehandlingsprinsippet?

Statsråd Erik Solheim [11:23:53]: Miljøverndepartementet er alltid beredt til å se på enkeltsaker hvis de kom-

mer inn fra de lokale myndigheter. Det skulle bare mangle, det er vårt ansvar å gjøre det.

Jeg kjenner ikke denne saken, men jeg vil advare mot på en måte å ha den innstillingen at hver gang det er et eller annet å kritisere i systemet, kritiserer man selve systemet, for det er ingen garanti mot dårlige, gale, og dumme vedtak, til og med vedtak som både spørteren og jeg er uenige i. Det er ingen garanti mot det på kommunalt nivå, det er ingen garanti mot det hos fylkesmannen, og det er heller ingen garanti mot det når saken kommer inn for Miljøverndepartementet.

Men dette er et system som fungerer godt, og hvor man i alle ledd gjør sitt beste for at det skal fungere bra. Hvis summen av dette blir et dårlig vedtak, må vi gjøre vårt ytterste for å korrigere det og forbedre det.

Jon Georg Dale (FrP) [11:24:46]: Eg er glad for den retninga statsråden vel å bevege seg i no. Men lat meg då stille eitt konkret spørsmål: Kven er etter statsrådens oppfatning best eigna til å definere sentrum i ein kommune – eit samla kommunestyre eller ein byråkrat i fylkesmannen si avdeling?

Statsråd Erik Solheim [11:25:09]: Selvsagt er det kommunen selv som er best egnet til det. Derfor starter man alltid med kommunens vedtak, og i de aller fleste tilfellene får kommunen det som den vil. Så er det de tilfellene hvor kommunene gjør ting som kan være i strid med regionale eller nasjonale eller for den del globale hensyn. Da er det fylkesmannens plikt og ansvar å gå inn i den saken.

Jeg advarer også litt mot denne tendensen til å si en byråkrat hos fylkesmannen. Fylkesmannen som embete og fylkesmann – det sitter en tidligere fylkesmann i salen akkurat nå – er ansvarlig for den beslutningen. Hvis beslutningen er gal, er det fylkesmannens ansvar og ikke en navnløs byråkrats.

Vi klarer aldri å få et system i Norge hvor det ikke vil gjøres feil i embetsførselen. Noen tar gode og noen andre tar mindre gode beslutninger, men det kan ikke være noen foranledning for å si at hele systemet er galt. Vi har et vel fungerende system på dette området – bedre, tror jeg, enn de aller fleste andre steder.

Spørsmål 4

Kari Storstrand (FrP) [11:26:22]: «Veteranorganisasjonene og veteranene innehar stor kompetanse og erfaring med de utfordringer veteraner møter etter avsluttet tjeneste. Dette er en ressurs Forsvaret må nytte og dra fordel av. Det er viktig at veteranene føler seg inkludert og verdsatt også for det erfaringsgrunnlag de har.

Hvor langt har samarbeidet mellom Forsvaret og veteranorganisasjonene kommet, og hvilke konkrete forbedringer har så langt kommet ut av dette?»

Statsråd Grete Faremo [11:26:55]: Veteranene er en verdifull ressurs både for Forsvaret og for samfunnet som helhet. De har en unik kompetanse og erfaring som ingen

andre har. Denne erfaringen er noe samfunnet generelt bør dra bedre nytte av, og den er samtidig vesentlig i selve oppfølgingen og ivaretagelsen av veteranene. At vi bruker deres erfaringer, er også med på å gi anerkjennelse til veteranene.

Mange veteraner har fortsatt sitt daglige virke i Forsvaret. Deres arbeidstakerorganisasjoner er derfor også viktige samarbeidspartnere for oss i tillegg til dem som gjerne omtales som veteranorganisasjoner.

Denne regjeringen har hatt et betydelig fokus på veteranenes situasjon helt siden den tiltrådte. Det er iverksatt flere tiltak de siste årene som har styrket veteranenes anerkjennelse og rettigheter. Vi har også styrket apparatet i Forsvaret som følger opp veteranene. I dette arbeidet er organisasjonene en avgjørende ressurs og partner. Vi har f.eks. øremerket 43 mill. kr til rehabilitering av Forsvarets veteransenter på Bæreia. I denne saken rådførte jeg meg med de største veteranorganisasjonene. I de senere år har organisasjonene i stadig større grad blitt involvert i faglige prosesser, hvor deres kompetanse og erfaring har vært til stor nytte. Dette gjelder både i departementet og i Forsvaret. I arbeidet med regjeringens handlingsplan for veteraner er organisasjonene f.eks. helt sentrale.

Veteranorganisasjonene mottar økonomisk støtte, slik at de kan fortsette sitt viktige arbeid for og med veteraner. Vi gir bl.a. støtte til organisasjonenes likemannsarbeid, konferanser, informasjonsarbeid og andre viktige veteranrelaterte aktiviteter.

Noen av organisasjonene har et utstrakt lokalt apparat. Dette apparatet bidrar også til Forsvarets oppfølging og ivaretagelse av veteranene. For eksempel samarbeider Forsvaret med den største veteranorganisasjonen om å arrangere mellom 40 og 50 månedlige lokale veteranreff.

Veteran- og arbeidstakerorganisasjonene har kunnskap og erfaring vi er helt avhengige av i veteranarbeidet. Det gode samarbeidet med organisasjonene har bidratt sterkt til den positive utviklingen som har vært innenfor dette feltet de senere år. I det arbeidet som gjenstår, vil organisasjonene fortsatt ha en helt sentral rolle.

Kari Storstrand (FrP) [11:29:35]: Det er gledelig at det kommer en handlingsplan, men for dem som sliter hver eneste dag, både psykisk, sosialt og ikke minst økonomisk, er det fryktelig langt fram til denne handlingsplanen.

Har statsråden tanker om strakstiltak for å bedre hverdagen for disse dette gjelder? Og, eventuelt, hva mener statsråden kan gjøres i forkant av at en handlingsplan kommer?

Statsråd Grete Faremo [11:30:03]: Jeg er helt enig med representanten i at handlingsplanen i seg selv ikke skal innebære utsettelse av tiltak, og derfor har regjeringen gjennomført en rekke konkrete forbedringer i arbeidet med å sikre støtte til og oppfølging av veteranene. I 2010 fikk vi derfor også et helt nytt erstatningsregime for veteranene med tanke på å sikre en bedre økonomisk oppfølging. Også gjennom andre ulike støttetiltak står Forsvaret helt sentralt i arbeidet med å sikre veteranenes situasjon, gi støtte og hjelp, og vi skal også forbedre dette. Vi skal

sikre at veteranene har én dør å gå inn gjennom i Forsvaret, hvor de kan hente støtte og hjelp – ikke bare fra Forsvaret, men også hvor vi vil ha en koordinerende rolle i forhold til hjelpeapparatet for øvrig.

Kari Storstrand (FrP) [11:31:11]: Jeg vil tilbake til det med økonomisk støtte. Jeg har vært i kontakt med svært mange veteraner, og veldig mange opplever en daglig kamp med Nav-systemet, med sine rettigheter – og da også med økonomi. De har hele tiden en kortsiktig utbetaling, der de omtrent ikke vet fra måned til måned hvordan de skal klare seg. Det er nok en belastning, i tillegg til de andre belastningene som de utsettes for daglig.

Hvordan kan man – i en overgangsperiode, før handlingsplanen kommer – gjøre tiltak nå som kan hjelpe veldig mange som er i ferd med å gi opp denne kampen?

Statsråd Grete Faremo [11:31:52]: Vårt Pilotprosjekt Østerdalen er rettet inn mot akkurat den utfordringen som representanten peker på, hvor det å sikre en god, rask og riktig oppfølging fra det sivile hjelpeapparatet er avgjørende. Både forholdet til Nav, til den kommunale helse-tjenesten, kommunale tjenester for øvrig, helsevesenet for øvrig står helt sentralt i dette samarbeidsprosjektet. Bi-stand inn mot Statens pensjonskasse vil også være helt sentralt i dette.

Jeg har lyst til å understreke at med det nye erstatningsregimet som vi fikk på plass i fjor, har vi en helt annen økonomisk ramme for å hjelpe våre veteraner i forhold til hva vi tidligere har hatt.

Spørsmål 5

Jan Tore Sanner (H) [11:32:56]: «For å løse de store velferdsoppgavene trengs en åpen holdning til samarbeid mellom offentlig og privat sektor. En dom i Høyesterett slo fast at Stiftelsen Utleieboliger i Alta er omfattet av momskompensasjonsordningen. I etterkant har Skattedirektoratet feiltolket dommen. Det rammer bl.a. borettslaget Per Skredders vei, som sammen med kommunen gir tilbud til 12 psykisk utviklingshemmede beboere. I svar på mitt skriftlige spørsmål nr. 839 for 2010–2011 henviser statsråden til nye runder i rettsapparatet.

Hvorfor?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:33:37]: Jeg viser til behandlingen i domstolene, fordi et sameies rett til kompensasjon skyldes at bo-, hjelpe- og omsorgstilbudet kan være ulikt organisert. I noen tilfeller utgjør botilbudet en integrert del av en lovpålagt heldøgns omsorgstjeneste, der botilbud og hjelpe- og omsorgstilbud utgjør et nødvendig hele. I andre tilfeller anses ikke botilbudet som en integrert del av det tilbudet kommunen må gi for å etterleve sine lovpålagte plikter.

Som jeg viste til i mitt svar, har avgiftsmyndighetene, etter dommen i Høyesterett om Stiftelsen Utleieboliger i Alta, lagt til grunn at privat virksomhet kan ytes kompensasjon ved utleie av visse boliger. Det kreves imidlertid at

utleien er en integrert del av det tilbudet kommunen gir for å etterleve sine plikter der – som jeg sa – botilbud og hjelpe- og omsorgstiltak er et nødvendig hele. Tilbud som ikke er noen integrert del av et lovpålagt heldøgns omsorgstilbud, vil dermed falle utenfor kompensasjonsordningen. Jeg viser i den sammenheng til at det er et vilkår etter kompensasjonsloven at en privat aktør yter en lovpålagt tjeneste innenfor helse, sosial eller undervisning.

Tingsrettslige sameier og borettslag kan etter dette falle utenfor kompensasjonsordningen dersom botilbudet ikke oppfyller de kriterier som jeg har nevnt. Det nærmere spørsmål om hva som er lovpålagte oppgaver for kommunen etter sosialtjenesteloven, er tatt opp i en sak for domstolene som gjelder et sameies rett til kompensasjon, og jeg er selvsagt interessert i å få en nærmere avklaring av dette gjennom rettsapparatet.

Saken om borettslaget Per Skredders vei er – som tidligere opplyst – under behandling hos avgiftsmyndighetene, og jeg finner det riktig å avvente den behandlingen før jeg gir noe endelig svar på spørsmålet.

Jan Tore Sanner (H) [11:35:39]: Jeg må erkjenne at jeg finner svaret fra statsråden ganske oppsiktsvekkende, for her foreligger det en dom fra Høyesterett som uten tvil innebærer at de ulike organisasjonsformene skal likebehandles, under forutsetning av at det er en integrert del av kommunens lovpålagte tilbud. Det er tilfellet når det gjelder Per Skredders vei.

Jeg mener at denne saken illustrerer behovet for at finansministeren tar politisk tak i denne saken og ikke skyver ansvaret videre over på rettsapparatet. Realiteten for det borettslaget som jeg har tatt konkret tak i, er at de ikke har økonomi til å kunne gå nye runder i rettsapparatet, for de har fått en trussel også fra Skattedirektoratet om at de kan risikere å miste den momskompensasjonen som de allerede har fått.

Synes finansministeren at dette er en riktig måte å behandle initiativrike mennesker på, som yter et tilbud, og som bidrar positivt overfor andre mennesker i et samarbeid med kommunen?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:36:50]: Først og fremst er det slik at det som gjelder i denne sammenheng, er kompensasjonsloven som kom i 2004 – under en annen regjering, riktignok, men det er den loven som ligger til grunn.

Som jeg viste til, er denne saken nå til behandling hos avgiftsmyndighetene, og jeg vil at de skal gjøre seg ferdig med saken før jeg eventuelt vurderer om det er nødvendig å ta et politisk initiativ i sakens anledning, eller i lignende sakers anledning.

Jan Tore Sanner (H) [11:37:20]: La meg understreke at det her foreligger en dom fra Høyesterett. I et brev til Stortinget fra januar 2010, hvor det forelå et representantforslag fra Kristelig Folkeparti, skrev finansministeren at han etter Høyesteretts dom ville foreta en gjennomgang av praktiseringen av dette regelverket. Det er ett år siden. Nå skyver finansministeren ansvaret over på skattemyndig-

hetene, Skattedirektoratet, og på nye runder i rettsapparatet. Her er det behov for en politisk gjennomskjæring. Det foreligger andre eksempler på tilsvarende saker, hvor kommunen har brukt private som organiserer tilbudet som et borettslag, for å kunne gi et godt tilbud til sine innbyggere. Her er det ikke private som håndterer dette på egen hånd, det er et samarbeid med kommunen. Den gjennomgangen finansministeren varslet – når kommer den?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:38:22]: Den konkrete saken i fjor gjaldt et konkret prosjekt i Alta, der høyesterettsdommen slo fast hvordan den skulle håndteres. Det er riktig at jeg skrev et brev til Stortinget i sakens anledning. Jeg vil selvsagt gå igjennom dette, men når det gjelder denne konkrete saken, som representanten Sanner nå tar opp, vil jeg avvente avgiftsmyndighetenes behandling. Men jeg kan love at det kommer en mer generell politisk behandling av dette spørsmålet.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elisabeth Aspaker til samferdselsministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av samferdselsministeren, som er bortreist.

Elisabeth Aspaker (H) [11:39:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Fergesambandet Breivikeidet–Svensby på fv. 91 er høyt trafikkert året rundt og benyttes som omkjøringsvei når E6 i Kåfjorden er rasstengt. Fylkesvei 91 er også hyppig benyttet av reiselivet fordi turistene her får nærkontakt med de mektige Lyngsalpene.

Hva er bakgrunnen for at Statens vegvesen Region nord i anbudsdokumenter stiller lavere krav til standard på fergemateriell for sambandet i Lyngen landskapsvernområde enn for lignende fergesamband på Helgeland, og at Lyngen nå får fergemateriell av dårligere kvalitet?»

Statsråd Lars Peder Brekk [11:39:55]: Statens vegvesen lyste ut fergesambandet Breivikeidet–Svensby og Lyngseidet–Olderdalen for konkurranse som en pakke i juni 2009. Utlysningen var i samsvar med det generelle konkurransegrunnlaget som har blitt brukt ved utlysning av riksvegfergesamband. Konkurransegrunnlaget stiller krav til miljø, universell utforming og passasjerfasiliteter.

Sambandet Breivikeidet–Svensby har en overfartstid på 20 minutter, mens overfartstiden i sambandet Lyngseidet–Olderdalen er på 40 minutter. Kravene i konkurransegrunnlaget til universell utforming er strengere for lange samband enn for korte samband, dvs. samband med overfartstid under 25 minutter.

I samband med konkurranseutlysning av fergesambandet Breivikeidet–Svensby og Lyngseidet–Olderdalen hadde Statens vegvesen kontakt med lokale styresmakter om kravene i konkurransegrunnlaget. Vegdirektoratet opplyser at verken de aktuelle kommunene eller fylkeskommunen hadde merknader til framlegg til ruteplan.

Fram til 2010 var Statens vegvesen løyvestyresmakt for de fleste fergesamband på det offentlige vegnettet. Ved behandlingen av St.meld. nr. 12 for 2006–2007, Regionale fortrinn – regional framtid, og Innst. S. nr. 166 for 2006–2007, sluttet Stortinget seg til at ansvaret for de fleste riksvegfergesamband skulle overføres fra staten til fylkeskommunene. Et av de viktigste målene for Forvaltningsreformen var å styrke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør.

Statens vegvesen avgjorde konkurransen i november 2009, men avgjørelsen ble påklaget av en av tilbyderne i desember 2009. Ansvaret for fergesambandet Breivikeidet–Svensby og Lyngseidet–Olderdalen ble som følge av Forvaltningsreformen overført fra staten til fylkeskommunen i 2010. Klagen ble derfor oversendt Troms fylkeskommune som rett part, ifølge Forvaltningsreformen. Det var altså Troms fylkeskommune som endelig avgjorde anbudskonkurransen. Avgjørelsen til Statens vegvesen ble opprettholdt av Troms fylkeskommune.

De fleste fergesambandene på Helgeland er også nå fylkeskommunale, og flere ble lyst ut for konkurranse etter at fylkeskommunen tok over ansvaret for sambandene. Her er det altså Nordland fylkeskommune som har stilt krav til standard.

Nordland fylkeskommune har lyst ut noen fergesamband på Helgeland etter 2010. Ifølge Statens vegvesen er noen av de utlyste sambandene lengre samband, og dermed lyst ut med andre krav enn sambandet Breivikeidet–Svensby. Uansett står fylkeskommunen fritt til å stille de kravene som de ønsker for fylkesvegsamband.

Elisabeth Aspaker (H) [11:42:36]: Jeg er ikke fornøyd med svaret, for det er fortsatt slik at Statens vegvesen Region nord håndterer fergesamband i to fylker i Nord-Norge forskjellig. Jeg mener det er god grunn til å stille spørsmål om det. Når alle tror at tiden går framover, er det slik at det fergemateriellet som nå skal starte å trafikkere disse sambandene, representerer et tilbakeskritt i forhold til dagens materiell på sambandet.

Jeg stiller igjen spørsmålet til statsråden om han ikke ser at staten også her har et ansvar for at myndighetene, Statens vegvesen Region nord, skal praktisere og legge like standarder til grunn. Statsråden nevnte selv miljø, kapasitet og universell utforming, som gjør at også sambandene i Troms skal ha en standard som er framtidsrettet.

Statsråd Lars Peder Brekk [11:43:40]: Jeg er enig i at vi så langt som mulig skal ha like standarder. Samtidig er det et regelverk i bunnen som legger rammer for det, bl.a. overfartens lengde. Og det er det som har slått ut i denne behandlingen av sambandet Breivikeidet–Svensby.

Det andre poenget som jeg har lyst til å understreke, er at når ansvaret nå er overført fra Statens vegvesen til fylkeskommunene, er det fylkeskommunene som har en mulighet til å fastsette standarder for de sambandene de har ansvaret for. I dette tilfellet har Troms fylkeskommune ansvaret for det ene, og så sammenliknes det med et samband på Helgeland, som Nordland fylkeskommune har ansvaret for. Det er faktisk slik at etter denne reformen står

fylkeskommunen fritt til å stille de kravene de ønsker for fylkesvegsamband.

Elisabeth Aspaker (H) [11:44:39]: Hvis jeg ikke hørte feil, sa statsråden i det første svaret at anbudene var lagt ut i 2009 – før overføringen til fylkeskommunene.

Men jeg har lyst til å reise et annet perspektiv i dette, nemlig at disse sambandene befinner seg i Lyngen landskapsvernområde, som er statlig fastsatt og bestemt, og som har veldig, veldig strenge føringer for hvordan man skal – jeg holdt på å si – te seg i et sånt område. Det er strenge begrensninger for hva lokalbefolkningen kan foreta seg, og hva slags virksomhet man kan ha der. Men selv har altså staten lagt ut anbud som betyr at man kan bruke gårsdagens ferjemateriell, man kan bruke gårsdagens teknologi. Det fortøner seg sånn at ferjer fra Vestlandet sendes til Nord-Norge og erstattes av gassdrevne og mer moderne ferjer på Vestlandet. Mener statsråden at det er riktig at man i Lyngen landskapsvernområde setter i drift gårsdagens miljøteknologi?

Statsråd Lars Peder Brekk [11:45:43]: Det er riktig at det sambandet vi snakker om oppe i Lyngen, ble lyst ut av Statens vegvesen i 2009, men som følge av endringer i Forvaltningsreformen er det ansvaret overført til Troms fylkeskommune. Gjennom klagebehandlingen er det Troms fylkeskommune som har hatt den endelige avgjørelsen, og forslaget fra Statens vegvesen ble opprettholdt av Troms fylkeskommune.

Det andre poenget representanten Aspaker her tar opp, er landskapsvernområdets miljøkrav. Jeg forutsetter selv sagt at det stilles de krav som er nødvendige for å ivareta miljøhensyn, og andre krav som sikrer at vi ikke opplever problemer med å møte de utfordringer man har i et landskapsvernområde. Det må forutsettes å være på plass.

Spørsmål 7

Henning Warloe (H) [11:46:51]: «2011 er som kjent både Nansen-år og vitenskapsår. I tillegg er det tverrpolitisk enighet om at klimautfordringene representerer den største trussel menneskeheten står overfor. Det fremstår da som uforståelig at landets kanskje fremste forskningsinstitutt på klimaspørsmål, Nansensenteret i Bergen, nå er det eneste forskningsinstitutt godkjent av Forskningsrådet som ikke har basisbevilgning fra staten.

Vil statsråden i Nansen-året benytte anledningen til å rette på dette misforholdet?»

Statsråd Erik Solheim [11:47:09]: Som det sies, er det Miljøverndepartementet som har ansvar for basisbevilgningene til miljøinstituttene, og etter Norges forskningsråds og min vurdering har det de siste årene vært behov for en styrking av basisbevilgningene til miljøinstituttene under Miljøverndepartementets budsjett.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet om Nansensinstituttet, deler jeg spørrerens oppfatning, at dette er et meget viktig institutt, som gjør et veldig viktig og godt ar-

beid. De har klart seg bra uten basisbevilgning, uten at det skal bli holdt mot dem. De har fått til mye uten en sånn bevilgning. Det er et helt sentralt institutt i vår forskning på dette området, og det har også spilt en stor rolle i det man kan kalle den folkepedagogiske oppgaven, nemlig å gjøre befolkningen oppmerksom på klimaendringene.

Årsaken til at de så langt ikke har fått noen basisbevilgning, er veldig enkel. Det er at vi så langt ikke har klart å finne rom i budsjettene for en basisbevilgning uten å gå ned på de andre som har etablerte programmer. Men jeg deler spørrerens syn om at det ville vært en fin ting å få til dette i Nansen-året. Jeg skal derfor love å se på dette på nytt i forbindelse med budsjettet for 2012.

Henning Warloe (H) [11:48:59]: Jeg takker for svaret, som jeg velger å tolke positivt.

Jeg synes kanskje det er vanskelig å forsvare dagens situasjon. En basisbevilgning utgjør naturligvis ikke et institutts fulle økonomi. I Nansensenterets tilfelle er anbefalingen fra Forskningsrådet en basisbevilgning på ca. 4,5 mill. kr, noe som ville utgjort ca. 10 pst. av instituttets budsjett.

Poenget med en basisbevilgning er for så vidt to ting. Det ene er at det er et signal fra staten om at dette er et institutt som faktisk fortjener en basisbevilgning. I internasjonale sammenligninger virker det kanskje underlig at noe av det fremste vi har av forskning på dette området, ikke er med i – nær sagt – leken om de statlige kronene. I tillegg til det gir basisbevilgning en forutsigbarhet. Alle de øvrige inntektene for instituttet vil jo være prosjektrelaterte og inntekter som man må skaffe selv.

Dette er en relativt stor organisasjon, så jeg vil nok en gang oppfordre statsråden til ikke bare å tenke på spørsmålet, men faktisk også gjøre noe i forbindelse med budsjettet for 2012.

Statsråd Erik Solheim [11:50:04]: Uten å foregripe budsjetter, som vi selvfølgelig aldri kan gjøre, skal jeg love å se nøye på dette spørsmålet i forbindelse med budsjettet – både se om det er mulig å få til en økning i budsjett-posten, slik at Nansensenteret kan komme inn, og eventuelt se på en annen fordeling hvis det ikke lar seg gjøre.

Jeg deler oppfatningen, som sagt, av at dette er et veldig sentralt senter som gjør mye godt arbeid. Det at de klarer å skaffe finansiering fra andre kilder, er bra, positivt, og skal selvsagt ikke holdes mot dem. Det kan ikke være sånn at de som klarer å få til noe med andre midler, ikke skal få en basisbevilgning.

Vi skal se på dette med positivt fortegn, men å love noen budsjetter har alltid vært umulig i Stortinget og er det fortsatt.

Henning Warloe (H) [11:50:53]: Jeg forstår naturligvis at budsjettlekkasjer er det litt tidlig å komme med nå så tidlig i denne prosessen.

Hvis jeg kan gi et tilleggsargument for en basisbevilgning til Nansensenteret – som altså leverer forskning på sitt område i verdensklasse, det er det ingen tvil om – må det være det at mer og mer av midlene som også kommer

norsk forskning til gode, kommer fra EU og gjør at norske forskningsmiljøer og -institusjoner har mulighet til å delta i EU-finansierte prosjekter av høy kvalitet. Problemet med EU-finansieringen er at det krever egenandeler. Det er et problem som i stadig større grad er blitt klart for hele instituttsektoren, uansett, også for dem som mottar basisbevilgninger. Så det er klart at problemet med å kunne finansiere egenandeler i store internasjonale prosjekter er enda større for Nansensenteret.

Statsråd Erik Solheim [11:51:53]: Jeg er glad for spørrerens forståelse for at det er vanskelig å love noe til og med en ukes tid før Torbjørnrud-konferansen, da vi starter budsjettbehandlingen. Men, som sagt, vi skal se på dette. Jeg er glad for at saken ble tatt opp også, slik at jeg ble mer uttrykkelig oppmerksom på det enn jeg skal innrømme at jeg var på forhånd. Jeg har besøkt Nansensenteret og oppfatter det som en meget solid institusjon.

Jeg vil også si at all forskning jo har et internasjonalt element, men det er klart at det er veldig få områder innen forskningen der det er så viktig som her. Det er viktig med forskning på særnorske klimaproblemstillinger knyttet til Arktis, for havområder, vår natur osv., men det meste av klimaforskningen er internasjonal i sin natur, og det å koble seg opp til EUs forskningsprogrammer er helt sentralt. Det gir finansiering til Norge, men det medfører også utveksling av kunnskap, som er helt fundamentalt for å drive forskningen videre – så vi er enige også på det punktet.

Spørsmål 8

Anders B. Werp (H) [11:53:03]: «Organisert kriminalitet representerer store utfordringer. 17. desember 2010 la regjeringen fram Meld. St. 7 for 2010–2011, Kampen mot organisert kriminalitet. 7. februar 2011, litt over syv uker senere, legger Politidirektoratet fram sin handlingsplan for bekjempelse av kriminelle MC-gjenger. Kripas omtaler disse gjengene som organiserte, kriminelle nettverk. I handlingsplanen er ikke den nevnte stortingsmeldingen omtalt med ett eneste ord.

Hvordan vil statsråden sikre forankringen for en kraftfull innsats mot organisert kriminalitet?»

Statsråd Grete Faremo [11:53:46]: Bakgrunnen for at regjeringen har valgt å satse målrettet på å styrke politiets budsjett og bemanningsmessig, at vi gjennomfører en stor DNA-reform, etablerer en innsatsstyrke, gjengsatsing, og har lagt fram for Stortinget en melding om organisert kriminalitet, er nettopp fordi organisert kriminalitet, slik representanten beskriver, er en mangeartet og omfattende utfordring.

Bekjempelse av organisert kriminalitet er en prioritert oppgave og er forankret i sentrale styringsdokumenter som Prop. 1 S for 2010–2011 og i de årlige styringsdokumentene fra Justisdepartementet til Politidirektoratet og riksadvokaten. For å oppnå en effektiv innsats på dette området har regjeringen invitert Stortinget til en viktig debatt

om hvilke tiltak på ulike områder som samlet sett utgjør et robust grunnlag for å redusere denne type kriminalitet i Norge. Dette er nærmere beskrevet i stortingsmeldingen. Her er også omtalt hvordan regjeringen vil følge opp Stortingets behandling av Riksrevisjonens rapport om politiet og arbeidet mot organisert kriminalitet.

Når det gjelder handlingsplanen mot MC-kriminalitet, har jeg fått opplyst at Politidirektoratet våren 2010 påbegynte arbeidet med å videreføre rapportene om politiets bekjempelse av narkotikakriminalitet, samt MC- og gjengkriminalitet, som opprinnelig ble utarbeidet i 2003 og 2007. De skal rette oppmerksomheten mot valg av de riktige strategiene i politiets innsats mot disse kriminalitetsformene. Supplert med mer operative utredninger fra både Økokrim og Kripos vil dette materialet tjene som nyttige veivisere for det løpende arbeidet i politiet og påtalemyndigheten for å bekjempe organisert kriminalitet generelt, og kriminelle MC-miljøer spesielt.

Politidirektoratet, POD, har bidratt aktivt i arbeidet med stortingsmeldingen. POD har i sitt arbeid med rapporten som omhandler strategier mot MC-kriminalitet, vært godt kjent med utarbeidelsen av stortingsmeldingen.

Politidirektoratet vil regelmessig sørge for å evaluere politiets arbeid mot de ulike formene for organisert kriminalitet. Denne evalueringen vil bli forelagt Justisdepartementet i direktoratets årsrapport.

Anders B. Werp (H) [11:56:10]: Takk for svaret.

Bakgrunnen for spørsmålet er kort og godt den at jeg vil understreke at Høyre ønsker å samarbeide med regjeringen i kampen mot organisert kriminalitet. Spørsmålet springer ut av en viss overraskelse – jeg kan kanskje bruke ordet «forundring» – over at vi får en handlingsplan i etterkant av at stortingsmeldingen er lagt fram, hvor dette ikke er bundet sammen og henger sammen. Jeg tolker statsrådens svar som at man ønsker å forsterke fokuset på en koordinert innsats mot organisert kriminalitet.

Mitt naturlige oppfølgingsspørsmål til statsråden blir derfor: Er hun fornøyd med dagens situasjon når det gjelder forankringen av overordnede strategier fra Justisdepartementet i forhold til den oppfølgingen det får ute i distriktene?

Statsråd Grete Faremo [11:57:20]: Jeg kan understreke at meldingen og handlingsplanen selvsagt er bundet sammen, og at POD har hatt en sentral rolle også i forberedelsen av meldingen.

Jeg er glad for det sterke fokuset som representanten og Høyre ønsker å ha på organisert kriminalitet. Vi står i så fall sammen også om et ønske om forsterket innsats. Dette er kriminalitetsformer vi ønsker sterkt å bekjempe, og hvor det også er viktig å sikre en sterk oppfølging fra politiets side. Som også arbeidet i POD viser, er det igangsatt en rekke tiltak i kjølvannet av den fremlagte meldingen.

Anders B. Werp (H) [11:58:27]: Vi har i justiskomiteen i dag vår høring i forbindelse med stortingsmeldingen om kampen mot organisert kriminalitet. En av høringsinstansene som deltar på den høringen, er politijuristene. De

har laget et notat til komiteen der et av punktene starter på følgende måte: Politidistriktene følger ikke de sentrale føringer og pålegg.

Jeg gjentar at vi fra Høyres side ønsker å bistå i en felles innsats med regjeringen og alle andre partier i kampen mot organisert kriminalitet og mot kriminalitet generelt. Men der er også vi, som opposisjonen, opptatt av – selv om vi kan diskutere det politiske innholdet til tider – at vi i hvert fall står sammen om de planer som er lagt, og at de strategier som er vedtatt, blir fulgt helt ut i justissektoren.

Så nok en gang: Er justisministeren fornøyd med graden av forankring og med graden av sammenheng mellom strategier og tiltak?

Statsråd Grete Faremo [11:59:41]: Dette er det sterke fokusering på fra Justisdepartementets underliggende etater. Vi ønsker en forsterket innsats mot organisert kriminalitet. Så er det vel likevel slik at vi også ser at flinke fagfolk, som gjør en formidabel innsats, skulle ønske at de kunne gjøre enda mer.

Vi kjenner begge til den høringen som foregår i justiskomiteen i dag. Selv deltok jeg på en høring i transport- og kommunikasjonskomiteen for en tid tilbake, hvor vi også diskuterte, med engasjerte innlegg fra ulike politiorganisasjoner, behovet for å ta i bruk nye metoder, og hvor bl.a. datalagringsdirektivet var viktig fra politijuristenes side. Jeg ønsker meg også et tett samarbeid med Høyre om å gjennomføre dette direktivet med tanke på en enda bedre innsats mot organisert kriminalitet.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:01:07]: «Flere store industriprosjekter kan realiseres i Norge, blant annet av Alcoa Aluminium og Ironman. Felles for slike prosjekter er stort behov for kraft. Regjeringen nekter industrien både å bygge nye vannkraftverk og kjøpe eksisterende vannkraftverk. Regjeringens CO₂-krav ved etablering av nye gasskraftverk gjør gasskraft uaktuelt for kraftproduksjon.

Hvordan tenker regjeringen at ny industri i Norge skal kunne bidra til å realisere tilstrekkelig og rimelig ny kraftproduksjon til sin virksomhet?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:01:38]: Regjeringen legger stor vekt på å legge til rette for at nye prosjekter skal sikres tilstrekkelig kraft. Dette er et sentralt hensyn bak regjeringens politikk for å bedre forsyningssikkerheten. Regjeringen følger opp dette med en sterk satsing på tiltak for å øke produksjonen av fornybar energi, effektivisere og

begrense energibruken og ikke minst øke investeringene i nett.

Under denne regjeringen har satsingen på alle disse områdene vært større enn under tidligere regjeringer. Bare for å gi noen tall: I perioden 2006–2009 ble det satt i drift nye vann- og vindkraftverk med en årlig produksjonskapasitet tilsvarende 3,5 TWh. For den foregående fireårsperioden var tilsvarende tall bare 2,4 TWh. Produksjonen fra fjernvarmeanlegg som i perioden 2006–2009 fikk støtte fra Enova, er forventet å komme opp i størrelsesordenen 3 TWh. I foregående fireårsperiode var tilsvarende tall 0,75 TWh. Statnetts investeringer i tiltak i nettet er mer enn doblet i årene 2006–2009 sammenlignet med foregående fireårsperiode.

Jeg vil i denne forbindelse også vise til at vi bare i fjor fikk på plass flere viktige milepæler i energipolitikken. Vi fikk på plass en ny havenergilov, som åpner muligheter for en helt ny energiform i årene som kommer. Vi presenterte planer for framdriften i viktige kraftframføringsprosjekter som Sima–Samnanger og Ørskog–Sogndal. Før jul undertegnet den svenske og den norske regjering en protokoll for et felles sertifikatmarked. Det gir nye perspektiver på utbyggingen av fornybar energi i de to landene.

Regjeringen vil følge opp dette med ytterligere tiltak i år og i årene framover. Når det gjelder å sikre kraft til nye store prosjekter, vil jeg særlig vise til regjeringens satsing på et solid kraftnett. Den videre utbygging av nettet vil, kombinert med satsingen på fornybar energi og energieffektivisering, gi et vesentlig bedre grunnlag enn vi tidligere har hatt for at større prosjekter skal sikres tilstrekkelig kraft. Dette gjelder både elektrifisering av nye prosjekter på sokkelen og nye industriprosjekter.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:03:56]: Svaret var ganske forutsigbart. Det er mye av den samme retorikken som har vært før. Jeg minner statsråden om at når det gjelder grønne sertifikater, var det denne regjeringen som utsatte det i fem år, den har ikke framskyndet det. Havenergiloven innrømmet selv energiministeren ikke ville få en effekt på kraftproduksjonen i hvert fall på ti år. Sammenligner en prosjekter som realiseres nå, med prosjekter under Bondevik II-regjeringen, minner jeg om at det tar ca. fem år å få et prosjekt gjennom byråkratiet. Dermed er det veldig få av prosjektene fra 2006 som skyldes rød-grønn politikk; det skyldes at vi begynte å se resultatene av Bondevik-regjeringens politikk. Rett skal være rett.

Nå vet vi at mange nye prosjekter trenger å sikres tilstrekkelig kraft. Statsråden svarte ikke noe særlig på spørsmålet om hvordan en skal klare å sikre dette selv, utover det at en må ut i kraftmarkedet, kjøpe kraft i markedet med flere linjer. Er det faktisk regjeringens politikk når en også skal elektrifisere mer av sokkelen, at en må ut i kraftmarkedet framfor at industrien selv kan sikre seg kraftproduksjonen?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:04:59]: Det er mulig for industrien selv å sikre seg kraft, men hovedvirkemiddelet nå må være å sørge for at den kraft vi har til overs,

kan gjøres tilgjengelig for prosjekter som i dag ikke har tilgang på den på grunn av manglende nett. Hovedsvaret i dag er en videre nettutbygging, som det satses betydelig på.

Som jeg understreket i mitt forrige svar, har regjeringen i det siste lagt fram store prosjekter som vi har planer om å gjennomføre: både tilførsel til bergensområdet, Sima–Samnanger, og kraftlinjen nordover fra Ørskog–Sogndal. Dette er en hovedstrategi.

I tillegg er det viktig for oss å utnytte alle andre muligheter for på det viset å få kraft gjennom vannkraft, vindkraft og energieffektivisering.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:05:57]: Jeg blir litt bekymret fordi statsråden unngår det essensielle i spørsmålet. Det handler om hvordan industrien skal kunne sikre seg kraft på en god måte uten å måtte gå ut i kraftmarkedet og uten at strømmettet er det eneste svaret på denne typen spørsmål.

Nå skal oljeselskap elektrifisere mer av norsk sokkel på grunn av regjeringens politikk. En skal utvide Snøhvit. Det betyr mer kraftbehov på Melkøya. Det samme gjelder på Ormen Lange. Det samme gjelder på Statfjord.

Er det bare nye kraftlinjer som disse selskapene skal kunne stole på, når de skal dekke dette? Det vil være mer fornuftig etter mitt skjønn at de hadde en mulighet, i hvert fall, til å kunne bygge ut ny produksjon der kraftbehovet er til stede i stedet for å måtte gå ut i markedet, som medfører at en må bygge stadig mer nett, som kan være kontroversielt. Da er mitt spørsmål til statsråden: Hvem er det som skal betale for disse nettinvesteringene som industrien tvinges til å framskynde fordi de ikke selv får lov til å bygge ut kraften der behovet er?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:07:00]: De utfordringene vi har i årene framover med å forsterke og oppgradere de overføringsnett vi har i landet, er generert av både situasjonen i f.eks. Midt-Norge og situasjonen i bergensområdet, hvor forbruket er høyere enn den lokale produksjonen. Vi trenger da nett som kan sikre at vi får tilgang på kraft der det finnes overskudd. Det er en strategi som ikke bare er basert på hva industrien har behov for, men også på hva andre aktører i markedet har behov for. Det som er mitt poeng, er at vi er nødt til å møte disse utfordringene uavhengig av de enkelte industriprosjekt som er nevnt i spørsmålet fra representanten Solvik-Olsen. Hovedsvaret så langt er nettutbygging. Så er det slik at vi i tillegg, dersom det er mulig, er opptatt av å stimulere andre kraftprosjekter, og ikke minst jobbe med energieffektivisering, som vi har gjort i stort omfang.

Spørsmål 10

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bjørn Lødemel til olje- og energiministeren, vil også bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Bjørn Lødemel (H) [12:08:27]: Eg har eit spørsmål til olje- og energiministeren:

«Det er stor allmenn interesse for saka om utbygging av ny 420 kV-linje mellom Sima og Samnanger.

Har Olje- og energidepartementet, Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen eller andre instansar kjennskap til utgreiingar eller analyser som belyser dagens nettsituasjon i Bergensregionen, og som i dag ikkje er tilgjengelege for ålmenta?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:08:51]: Jeg må her svare på vegne av Olje- og energidepartementet og de dokumenter departementet har fått tilsendt eller er blitt gjort kjent med fra Statnett, NVE eller andre aktører i omtalte kraftledningssak. Det andre fagmiljøer måtte ha utarbeidet av materiale, og som ikke har tilflytt Olje- og energidepartementet i løpet av saksbehandlingen, har jeg eller departementet selvsagt ingen oversikt over.

Kraftledningssaken er av stor offentlig interesse, og departementet har som mål at mest mulig av materialet i denne saken skal gjøres tilgjengelig for folk flest. Et fåtall dokumenter vil likevel måtte unntas offentlighet på grunn av taushetsbelagte opplysninger om enkeltaktører, og forretningshemmeligheter eller av beredskapsmessige hensyn.

Blant dokumentene i departementets klagebehandling av konsesjonen til Sima–Samnanger inngår et notat fra Statnett datert 27. mai 2010 som gjennomgår driftssituasjonen inn mot BKK-området vinteren 2009–2010. I dette dokumentet er det opplysninger som er taushetsbelagte i medhold av forskrift om beredskap i kraftforsyningen.

Statnett har på oppfordring fra Olje- og energidepartementet vurdert meroffentlighet i dokumentet, og det er på denne bakgrunn utarbeidet en versjon der de taushetsbelagte opplysningene er fjernet. Dette dokumentet er offentlig.

Olje- og energidepartementet har ellers til behandling en klage på Statnetts avslag og delvise avslag på krav om innsyn i to brev fra Statoil til Statnett om Energiwerk Mongstad. Statnett har avslått innsyn med henvisning til taushetsbelagte opplysninger. Denne saken behandles som klagesak og behandles selvsagt da i departementet på vanlig måte.

Bjørn Lødemel (H) [12:10:40]: Eg takkar for svaret.

Eg vil tilbake til den siste saka som statsråden nemner. Etter fleire år med behandling er det framleis dokument som ikkje er offentlege. Eg vil vise til eit brev frå Johan Fr. Odfjell, eit ope brev til Statoil datert 28. januar 2011, der spørsmålet er:

«Har Statoil, Statoils samarbeidspartnere eller tilknyttede konsulenter foretatt noen utredninger eller analyser som allmennheten vil ha interesse av i forbindelse med den pågående debatten omkring Sima-Samnanger linjen?»

Vi veit at media er ute etter fleire opplysningar i denne saka. Vi ser det som svært viktig at desse opplysningane

kjem fram, slik at det kan skape tillit til dei avgjerdene som skal takast.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil han sørge for at relevante opplysningar blir offentleg kjende, i god tid før det blir teke avgjerd i denne saka?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:11:35]: Jeg er ikke kjent med at det er et betydelig antall dokumenter som er unntatt fra offentlighet i denne saken. De rapporter, de vurderinger som er gjort, omfatter tusen sider dokumenter – det er mange hundre dokumenter. Det er, meg beklent, noen få avsnitt i de dokumentene som er unntatt offentlighet av de hensyn som jeg beskrev i mitt første svar.

Fra departementets side er det av stor interesse å ha åpenhet om saksbehandlingen, men det kan være situasjoner der en av beredskapsmessige hensyn, av forretningsmessige hensyn, er nødt til å unnta opplysninger fra offentligheten. De vurderingene blir da gitt ordinær behandling i departementet, noe som jeg understreket i mitt første svar.

Bjørn Lødemel (H) [12:12:35]: Eg takkar for svaret.

Vi ser at i utval nr. 3 – som også er ein del av den høyringa som no har vore – tilbakeviser ein påstanden om hastverk i forhold til Sima–Samnanger. Vi ser at Statnett og Auke Lont sin påstand om nær-døden-oppleving for eit år sidan er tilbakevist.

Det nærmar seg sterkt ei avgjerd i saka, og det er svært viktig at dei instansane som skal uttale seg, får tid til å gjere det. Vi veit at i utgangspunktet var det ti dagars høyringsfrist. Det vart utvida til tre veker. Minstekravet når det gjeld slike høyringar, er seks veker.

Vi hugsar den store snuoperasjonen som regjeringa gjorde i sommar. Etter mitt syn viser det eit amatørmessig noregsmeisterskap i elendig saksbehandling og forvaltning. Det viser også at det her er behov for å få tid til å kome med høyring. Vi veit at statsråden har avvist å utsetje høyringsfristen. Vil det med bakgrunn i nye opplysningar bli utsetjing av høyringsfristen i denne saka?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:13:39]: Jeg har lyst til å understreke at fram til konsesjonen ble gitt den 2. juli, gjennomførte departementet en ordinær konsesjonsprosess i tråd med alle krav til en sådan prosess. Etter et sterkt ønske om en ytterligere, uavhengig gjennomgang av sjøkabelalternativet – som jeg også tror representanten Lødemel støttet – og etter å ha funnet en måte både å ivareta hensynet til framdrift og å imøtekomme det ønsket på, nedsatte man de fire utvalgene som har kommet med sine innstillinger, eller rapporter, nå. Utvalgene leverte rapportene 1. februar. Høringsmøtet ble holdt den 10. februar, og høyringsfristen gikk ut sist mandag.

Departementet vurderer alle disse innspillene. Det kan diskuteres om det har vært lang nok tid til høyring, men en har vært opptatt av å ha framdrift i saken. Og jeg tror alle er tjent med, uansett hva slags situasjon en ønsker, og hva slags standpunkt man har, at man får en avklaring av denne saken nå. Det har vært grunnlaget for saksbehandlingen.

Spørsmål 11

Svein Harberg (H) [12:14:58]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Enda en sak dukker opp som viser det urimelige i at én skoleeier skal fordele tilskudd til seg selv og andre fagskoleutdanninger. Denne gangen foreslo Møre og Romsdal å kutte tilskuddet til et etablert helsefaglig tilbud i samarbeid mellom NKS og Folkeuniversitetet, et tilbud med finansiering godkjent av Helsedirektoratet. Etter klage ble det av Helsedirektoratet slått fast at NKS likevel måtte få pengene.

Hva vil statsråden gjøre for å rydde opp og skape forutsigbarhet for de private fagskoleaktørene?»

Statsråd Tora Aasland [12:15:45]: Som kjent vedtok Stortinget i forbindelse med forvaltningsreformen å overføre finansieringsansvaret for fagskolene til fylkeskommunene fra og med 2010. I tråd med dette ble midler til fagskoler som tidligere fikk tilskudd over Kunnskapsdepartementets budsjett, overført til fylkeskommunenes rammetilskudd gjennom Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Midler til fagskoler over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett ble som en overgangsordning ikke overført til fylkeskommunenes rammetilskudd, men beholdt som en særskilt tilskuddsordning forvaltet av Helsedirektoratet.

Gjennom statsbudsjettet for 2011 vedtok Stortinget å føre tilbake til Kunnskapsdepartementet bevilgningen til fagskolene som tidligere lå under kapittel 6A i privatskoleloven, dette for å sikre stabile rammer og videre drift av disse. Bakgrunnen var at dette er skoler med et nasjonalt nedslagsfelt, som er økonomisk sårbare, og som slik sett skiller seg fra de tekniske og helse- og sosialfaglige fagskoletilbudene.

Når det gjelder de øvrige fagskolene, er det fylkeskommunene som har ansvar for at det er godkjente fagskoletilbud i fylkene som tar hensyn til både lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov. Prinsippene for fordeling av midler til fylkeskommunene knyttet til fagskoler er ikke endret med overføringen til fylkeskommunenes rammer. Bevilgningene for ett år er basert på elevtallet to år tidligere, og det er fra Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet ikke reduserte rammer for fagskolene.

Jeg har ansvar for å utvikle fagskolepolitikken og føre tilsyn med at fagskoleloven blir overholdt. Det er etablert en godkjenningsordning for nye fagskoletilbud i Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, NOKUT. Det er opprettet et nytt nasjonalt fagskoleråd. Videre arbeides det med å etablere bedre statistikk og et system for konsultasjon mellom relevante aktører på fagskoleområdet.

Jeg ser likevel at det fortsatt er utfordringer knyttet til styring og utvikling av fagskolefeltet når tilskudd til fagskoleutdanning er lagt inn i rammetilskuddet til fylkeskommunene. Representanten peker på en slik utfordring i sitt spørsmål.

Forum for Fagskoler, Voksenopplæringsforbundet,

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund og Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning uttrykker også bekymring for at fylkeskommunene skal forvalte all fagskoleutdanning, både de fylkeskommunale fagskolene de selv eier, og andre, private fagskoletilbud. Jeg kan forsikre representanten om at vi fra statens side følger nøye med, med utgangspunkt i at fagskolene er et viktig utdanningstilbud her i landet.

Gitt dagens rammer knyttet til fagskoleutdanning er prioritering av og mellom fagskoler et spørsmål om budsjettprioritering i de enkelte fylkeskommunene – med den ordningen som vi har i dag. På nasjonalt nivå vil endring i finansiering og rammer knyttet til fagskoler være et budsjettspørsmål som selvsagt må vurderes i regjeringens forslag til statsbudsjett og Stortingets påfølgende behandling.

Svein Harberg (H) [12:18:41]: Takk for svaret, som for så vidt ikke var overraskende. De faktiske tingene er vi jo enige om. Så kan vi jo nevne at fagskoletilbudet nok har flere utfordringer enn akkurat den jeg påpeker her, fordi det er noen dyre linjer og noen rimeligere linjer. Det tror jeg vi må komme tilbake til.

Utfordringen er altså, slik det nå er organisert i Møre og Romsdal, at fagskolestyret for Fagskolen i Møre og Romsdal, altså den offentlige eide skolen, skal forvalte all fagskoleutdanning, inkludert de private fagskolene i fylket. Det blir jo en dobbeltrolle. Tidligere fattet Telemark et tilsvarende vedtak, la hele ansvaret ut til en av fagskolene. Da grep Helse- og omsorgsdepartementet inn og sa at slik kunne det ikke gjøres. Vil statsråden se på organiseringen i Møre og Romsdal?

Statsråd Tora Aasland [12:19:34]: Jeg vil presisere at det er fylkeskommunene som har det overordnede ansvar. Så må det være opp til fylkeskommunene å vurdere hvordan de organiserer sitt ansvar, men det er fylkeskommunene som til syvende og sist har ansvaret på det nivået.

Jeg er fullstendig klar over at litt ulike roller, som man ser i noen fylker, kan føre til rollekonflikt og problemer med prioriteringen fordi det er et helhetlig ansvar vi skal ta vare på. Jeg har stor tro på at fylkeskommunene klarer denne jobben. Det er tydelig at de av og til må få noen saker med påpekninger om det helhetlige ansvaret som de har. Men jeg tror også at både det nasjonale fagskolerådet, den godkjenningsordningen som vi har i NOKUT, og, ikke minst, vårt – departementets og mitt – tilsyn med dette vil fungere, slik at vi får en bedre ordning for fagskolene etter hvert.

Svein Harberg (H) [12:20:37]: Jeg tror nok ikke statsråden og undertegnede blir helt enige i denne spørretimen om hvordan vi skal løse dette, men jeg er veldig glad for at statsråden peker på at dette må en overvåke hele tiden. Det blir veldig spennende å se hva det nasjonale fagskolerådet kan bidra til i denne saken.

Det er jo slik i politikken at vi er veldig opptatt av habilitet og inhabilitet. For meg blir det grunnleggende

vanskelig når den ene skoleeieren på fritt grunnlag skal fordele midler til både private og offentlige skoleeiere. Prinsippet her står i hvert fall vi i Høyre fast på, og jeg vil igjen utfordre statsråden: Ikke minst med bakgrunn i de episoder vi nå ser, ser ikke statsråden at det kanskje hadde vært bedre å føre all fagskolefinansiering tilbake til staten?

Statsråd Tora Aasland [12:21:32]: Det som er en fordel med at fylkeskommunene har ansvar for fagskolene, er at fylkeskommunene også har ansvar for videregående skoler og for voksenopplæring, samtidig som de er en regional utviklingsaktør. På den måten er de tett på det fagskolene utdanner til. Jeg mener at de har en særdeles god plassering med hensyn til hvordan de kan legge til rette for fagskoletilbud. Men det er viktig at fylkeskommunene setter seg inn i hva de kan og ikke kan gjøre.

Når det gjelder akkurat det eksplisitte spørsmålet som representanten tar opp, vil jeg nok være åpen for at det kan være fornuftig å gjennomgå om det er riktig at det er det samme organet som fordeler penger og forvalter penger. Det vil vi se nærmere på i oppfølgingen av både denne saken og andre saker.

Jeg er overbevist om at fylkeskommunene er en meget god instans når det gjelder å ta vare på dette tilbudet, så lenge man innsår at det er et helhetlig tilbud, og så lenge man klarer å være med i en viktig utvikling som f.eks. skal inkludere de helse- og sosialfaglige fagskolene, de private og de offentlige, så vel som de tekniske fagskolene.

Spørsmål 12

Torgeir Trældal (FrP) [12:22:56]: «Nestlederen i reindriftsstyret uttaler til NRK at det er en forutsetning at den kommende fastansatte reindriftssjefen behersker samisk.

Mener statsråden det er rett å sette slike krav til en stilling som reindriftssjef, da dette vil føre til en ekskludering av kompetente og godt kvalifiserte søkere?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:23:16]: Reindriftsnæringen er en næring med sammensatte utfordringer – la meg si det først. Det handler om økologi, det handler om økonomi, og det handler om kultur innenfor en minoritetspolitisk ramme hvor Norge har forpliktelser i henhold til nasjonal og internasjonal rett. Det handler om en forholdsvis liten, men svært arealkrevende næring som skal ha sin plass i det norske samfunnet, bl.a. med en stadig økende konkurranse fra andre arealinteresser.

Reindriftssjefsstillingen innebærer således en sentral posisjon i et krevende forvaltningsmessig og politisk landskap, og vedkommende må nyte generell tillit uavhengig av ståsted. Det vil derfor være avgjørende at reindriftssjefen har ledererfaring, solid innsikt i forvaltning, god forståelse av politiske og samfunnsmessige forhold i tillegg til innsikt i reindriftsfaglige og kulturelle sider. Når det gjelder språkkompetanse, er det viktig at reindriftsforvaltningen som en helhet betraktet besitter en slik kompetanse. I

den ansettelsesprosessen vi nå går inn i, vil det til syvende og sist dreie seg om en totalvurdering ut fra en rekke forhold. Det er i seg selv viktig å få på plass en ny reindriftssjef, og det vil dreie seg om å finne den mest egnede, alle ulike hensyn tatt i betraktning.

Torgeir Trældal (FrP) [12:24:36]: Jeg føler at jeg ikke helt fikk svar på spørsmålet om man vil ha som et krav at en skal kunne snakke samisk. Hvis det er slik at en må kunne snakke samisk, må en spørre seg om hvilken type samisk, for det er ni typer: Det er sørsamisk, ume-samisk, pitesamisk, lulesamisk, nordsamisk, skoltesamisk, enaresamisk, kildinsamisk og tersamisk.

Så spørsmålet til landbruks- og matministeren er: Hvis en må kunne snakke samisk, hvilket av disse ni språkene vil han at søkeren skal ha kompetanse i, og hvordan har han tenkt å velge det ut?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:25:17]: Jeg skal prøve å utdype det jeg sa i mitt første innlegg, litt mer.

Utgangspunktet for ansettelsesprosessen er at vi må ha en leder som har tillit i ulike grupperinger. Denne lederen må ha solid innsikt i forvaltning og god forståelse for både politiske og samfunnsmessige forhold. Så er det viktig, sånn som jeg ser det, at reindriftsforvaltningen som helhet har god språklig kompetanse. Jeg kjenner ikke til om det skal dekke alle de områdene som representanten Trældal nevner, men en må i alle fall ha god språklig kompetanse med hensyn til næringens behov. Så er det en totalvurdering som vil avgjøre hvem en velger. Mitt utgangspunkt er at reindriftsforvaltningen har en slik kompetanse, og så må vi finne den best egnede lederen innenfor den rammen.

Torgeir Trældal (FrP) [12:26:09]: Hvis jeg tolker statsråden rett, er det ikke et absolutt krav at man kan samisk. Det er forvaltningen som skal avgjøre det i sin helhet. Det er jeg veldig glad for.

Når det gjelder hvor mange av det samiske folket som snakker samisk, har vi ikke SSBs tall, men Norske Samers Riksforbund har sagt at det kun er 15 pst. av alle samer som faktisk kan snakke samisk. Derfor er jeg glad for dette, og jeg vil følge med på ansettelsen og påse at det ikke er språket som avgjør, men kompetansen. For hvis man bare skal legge vekt på språk, vil kompetansen kanskje måtte vike i neste omgang. Vi har sikkert masse fantastiske folk som har gått på landbrukshøyskolen i Ås, som har gode kvalifikasjoner, men som ikke kan samisk, som her får muligheten til å søke. Så jeg håper at det blir slik.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:27:06]: Representanten Trældal har oppfattet meg riktig. Det som er mitt poeng, og som jeg har lyst til å understreke, er at kunnskap om samisk språk er viktig når vi snakker om reindriftsnæringen. Derfor er det også et klinkende klart krav at reindriftsforvaltningen har denne kompetansen.

Når vi skal lete etter en ny leder, er det ytterligere krav vi må være oppmerksom på, som ledererfaring, kunnskap

om politiske forhold m.v. Det er ingen ulempe at en ny leder kan samisk – det vil jeg understreke – men kravet er at det er reindriftsforvaltningen som skal ha språklig kompetanse. Vi skal finne den beste lederen innenfor de totale kravspesifikasjonene som vi har.

Spørsmål 13

Per Roar Bredvold (FrP) [12:27:59]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Norsk landbruk er preget av en viss pessimisme. Dette skyldes bl.a. et strengt regelverk som gir lite rom for nytenkning og muligheter.

Hva vil statsråden gjøre for å skape en ny vekst og optimisme?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:28:18]: Når jeg hører representantens spørsmål, høres det nærmest ut som om jeg mener at avskaffelse av lover og regler innenfor landbruket er løsningen på den pessimisme som han mener å ha registrert innenfor næringen. Jeg har i likhet med representanten registrert en viss pessimisme blant deler av yrkesutøverne i landbruket. Men jeg mener at den viktigste bakenforliggende årsaken til denne utviklingen og denne situasjonen er manglende inntektsutvikling i årene før den rød-grønne regjeringen kom til makten, og ikke det regelverket vi i dag har å forvalte.

Det viktigste landbrukspolitiske målet for den rød-grønne regjeringen har derfor vært å bedre inntektsmulighetene til norske matprodusenter. Fra vårt første jordbruksoppgjør i 2006 og fram til i dag er det lagt til rette for en inntektsutvikling som er høyere enn gjennomsnittet for andre grupper, regnet i kroner. Dette er en utvikling som vi må tilbake til 1970-tallet for å finne maken til, og som er viktig med tanke på å gjøre bondeyrket mer konkurransedyktig og interessant, ikke bare for dem som er i næringen, men også for å kunne sikre rekrutteringen. Vi er opptatt av å videreutvikle inntekts- og velferdspolitikken i landbruket.

Å produsere nok, trygg og variert mat av god kvalitet er den viktigste oppgaven landbruket løser for samfunnet. Med den overflod av mat som vi har hatt her i landet de siste tiårene av egenprodusert og importert mat, har mange av oss tatt det for gitt at vi i Norge med «penger på bok» ikke trenger å bekymre oss for at denne situasjonen kan forandres. Ifølge Verdens matvareorganisasjon, FAO, vil imidlertid verdens befolkning øke med 50 pst. fram mot 2050. I samme periode vil det være nødvendig å produsere 70 pst. mer mat og 100 pst. mer energi.

For Norges del anslår Statistisk sentralbyrå at det innen 2030, altså om 20 år, vil bli 20 pst. flere innbyggere. Parallelt med en betydelig befolkningsøkning skjer det endringer i klimaet som vi i dag ikke kjenner alle konsekvensene av. Denne utviklingen viser tydelig hvor viktig det er at vi har en høy innenlands produksjon av mat og fiber, noe vi over lengre tid har beveget oss bort fra å skjønne betydningen av. Sett på denne bakgrunn er jeg sikker på

at landbrukets rolle og legitimitet vil bli vesentlig styrket i årene som kommer. Dette vil bety at bondeyrket også vil få den status det fortjener, og dette er også grunnleggende for å fremme optimisme innenfor næringen.

Denne regjeringen vil sikre landbruket utviklingsmuligheter gjennom gode rammevilkår – både nasjonalt og internasjonalt. Både staten og jordbrukets organisasjoner ønsker en koordinert og helhetlig nasjonal landbrukspolitikk som er utformet med grunnlag i jordbruksoppgjørene. De fylkesvise BU-midlene er eksempel på et aktivt og virksomt verktøy for å sikre nødvendig investering for fornyelse og utvikling av driftsapparatet for det tradisjonelle landbruket, samtidig som de bidrar til å stimulere og legge til rette for en alternativ næringsutvikling på bygdene med grunnlag i regionale og lokale ressurser. Gode eksempler her er utvikling av mat- og reiselivsprodukter med lokal identitet. Den rød-grønne regjeringen har også gjeninnført skogpolitikken etter Bondevik II-regjeringen, som reduserte skogvirkemidlene dramatisk og bl.a. fjernet tilskuddet til skogplanting. Bevilgningene til skog og bioenergi har blitt styrket både i 2009 og i 2010.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:31:45]: Jeg takker statsråden for svaret, som egentlig ikke ga meg så mye svar på det jeg spurte om.

Aldri før har det vært så få bønder, aldri før har det vært så få landbrukseiendommer i drift, aldri før har det stått så mange landbruksbygninger tomme, og aldri før har det egentlig vært så mange som ønsker å selge gården sin, men på grunn av et lovverk, et reguleringsverk, et takstverk og ikke minst en godkjenning av en kjøpesum, står disse bygningene tomme.

Vi har hørt at det finnes ca. 400 000 mennesker rundt omkring i Norge som er interessert i å kjøpe en eller annen form for gårdsbruk, men på grunn av regelverk og på grunn av priser etc. er det ikke så mange som vil selge. Jeg var inne på FINN.no i går kveld og så hvor mange gårdsbruk som var til salgs. Det var ikke mange, og det er en grunn til det. Det er på grunn av det regelverket vi har, som sagt. Det gis ikke muligheter til en annen drift på en gård – og en annen drift kan f.eks. være gårdsturisme. En viss oppmykning har det vært, men det er mye som står igjen. Dette med delsalg, f.eks., av en eiendom er jo helt umulig, for da svekker man gårdens muligheter til å skaffe inntekter.

Vi hadde før jul en debatt om dette med produksjon og salg av alkoholholdige drikker, hvor både næringsministeren og landbruksministeren var høyt på banen og sa at dette var positivt. Så kommer vi til stortingssalen for å diskutere dette, og så stemmer partiene imot. Da stiller man spørsmålet: Hva skjer, egentlig?

Presidenten: Nå ga datasystemet representanten litt ekstra tid, så hvis statsråden også vil ha litt ekstra tid, får han det. Vær så god!

Statsråd Lars Peder Brekk [12:33:29]: Takk for det, president!

Jeg har lyst til å understreke at når representanten Bredvold påpeker at det har skjedd store endringer i norsk landbruk – det er færre aktører, det er flere fjøs som står tomme, som er begrepene som ble brukt her – er det én side av bildet, som selvsagt kommer av at det har vært en betydelig produktivitetsutvikling i landbruket, som sammen med et regulert marked, et begrenset marked, har gjort at en har kunnet produsere den maten vi trenger, på færre antall steder. Denne produktivitetsutviklingen har vært høyere enn i annet næringsliv og i industrien. Vi har faktisk økt selvforsyningen, økt den norske produksjonen av mat i løpet av de siste ti årene, samtidig som vi har gjort det mer effektivt.

Så har vi en del regler som vi er opptatt av, som skal ivareta både hensynet til samfunnet og hensynet til det private. Prisreguleringer, som representanten Bredvold nevner her, er der for også å sikre at ungdommer kan komme inn i næringen med rammevilkår som gjør at de har mulighet – til en overkommelig pris, et overkommelig prisnivå. Vi er mer opptatt av dem som skal inn i næringen, enn av dem som skal ut av næringen, slik representanten Bredvold tydeligvis er – gjennom sine innlegg.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:34:53]: For at ungdommen skal komme inn, må det være noen som er villig til å selge, og det er ingen som er villig til å selge til en pris som er for lav. Det er der mye av dette stopper. Det finnes som sagt 400 000 mennesker i Norge som kunne tenke seg å kjøpe et lite småbruk, ikke nødvendigvis bare for å drive landbruk, men kanskje i kombinasjon med noe annet. Det finnes som sagt også mange ungdommer blant disse som ønsker å drive, men det finnes ingenting å få kjøpt, for det er ingen som vil selge.

Når man også ser på den investeringslysten som er i landbruket i dag, er den veldig lav. Det investeres så å si ingenting i bygninger. Det man investerer i, er nye John Deere-traktorer, som kan brukes til andre ting, f.eks. til snøbrøyting. De nye John Deere-traktorene – bare for å ta et eksempel – går i 50 km/t og kan brukes til andre ting. Men investeringer i rene landbruksbygninger, f.eks., som ikke kan brukes til noe annet senere, er det mer eller mindre stopp for. Da er det et tegn på pessimisme innenfor landbruket.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:35:58]: Jeg har lyst til å understreke at det er faktisk et marked som fungerer, også i landbruksnæringen. Det er slik at når det gjelder prisreguleringer, som er det temaet vi nå mest snakker om i denne spørretimen, er de endret. Regelverket er endret, boverdien er økt, rammene for prisfastsetting er økt betydelig, slik at det i dag er få steder hvor denne prisreguleringen slår inn med full kraft. Vi har sett en effekt av det, og vi har nådd et punkt som i større grad møter det markedet vi har, og de behovene vi har.

Så er det slik at det at få ønsker å selge eiendom, også kan snus til å si at det faktisk er positivt at de ønsker å beholde sin eiendom. For meg vil det være merkelig at vi hele tiden skal dyrke dem som selger, istedenfor at vi dyrker dem som ønsker å være i landbruket, som ønsker å

drive, og som ønsker å videreutvikle næringen. Prisreguleringsordningen er der for å sikre ungdom inngang, ivareta samfunnsmessige behov og ikke minst ivareta at vi skal ha drift også i framtiden.

Spørsmål 14

Harald T. Nesvik (FrP) [12:37:21]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«I forbindelse med oppfølgingen av regelverket knyttet til lov om Norges økonomiske sone utarbeides det en svarteliste over fartøy som er uønsket i norsk sone. Dette er et meget godt og nødvendig tiltak. Denne listen er imidlertid innrettet slik at det kun er fartøyets navn og historikk som føres, og ikke rederiet og hvem som eier det. Dette medfører at et rederi med flere båter kan fiske i norsk sone med en annen båt eller en ny båt.

Vil statsråden vurdere å utvide antallet opplysninger som skal registreres?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:38:04]: En av de største utfordringene med ulovlig, urapportert og uregulert fiske er å spore eierskapet til fartøyene som er involvert. Bakmennene bruker postkasserederier og fartøy med bekvemmelighetsflagg for å skjule de virkelige eierne. Det er grunnen til at tiltak som svartelisting rettes mot fartøyet, uansett hvem som formelt står oppført som eier.

Eierstrukturer, flaggstater, operative baser og navn endres stadig for å forsøke å skjule fartøyenes sanne identitet og formål. For å finne ut av bakenforliggende eierskap må det gjøres et betydelig utredningsarbeid for hvert enkelt fartøy på svartelisten. Fartøy og rederier er registrert i land som ikke samarbeider med oss om fiskeriforvaltning, og som ikke utveksler opplysninger til oss.

I en del tilfeller kjenner vi fartøyenes IMO-nummer, og da har Fiskeridirektoratet tilgang til opplysningene om eierskap som er registrert i Lloyd's skipsregister. Den samme informasjonen er tilgjengelig for alle som har tilgang til Lloyd's, men ofte er disse opplysningene ikke oppdatert, eller så gir disse opplysningene ikke særlig mye.

For vanlige utenlandske fartøy som fisker i norsk sone, oversender flaggstatene opplysninger over fartøyene som også inkluderer eierskap. Fiskeridirektoratet foretar, så langt de kan, undersøkelser for å sjekke at rederne ikke har tatt del i UUU-fiske med andre fartøy. Dersom det kan konstateres at fartøyets eier er et rederi som også eier fartøy på svartelisten, skal han normalt ikke få lisens til å fiske i norsk sone med noe fartøy.

Av og til vet vi mer om rederiene enn vi går ut med, men siden mange av opplysningene er usikre og endres ofte, må vi være forsiktige med hva som offentliggjøres. Vi har også en plikt til å ivareta rettssikkerheten, så ingen uskyldig blir uthengt som UUU-versting.

Denne regjeringen har som en av sine fanesaker å komme UUU-aktiviteter til livs. Vi har fremmet lovforslag som gir oss bedre verktøy mot dem som fisker ulovlig, og mot bakmenn som tjener på dette. Stortinget har støttet opp om det arbeidet.

For å styrke innsatsen mot bakmenn og reelle eiere ble Fiskeriforvaltningens analysenettverk etablert i 2009, som et konkret tiltak opp mot organisert kriminalitet knyttet til UUU-fiske. Prosjektet skal sikre tettere samarbeid mellom ulike etater og bidra med oppdaterte tverrsektorielle analyser innenfor UUU-fiske. Prosjektet har bl.a. fokus på ulovlig kapitalflyt som stammer fra omsetning av svart fisk, og selskapsstrukturer som skjuler de reelle eiere av fartøy og selskap involvert i sånn aktivitet.

Kort sagt: Vi står fast på å gjøre alt vi kan for å bekjempe ulovlig, urapportert og uregulert fiske i egne og nære farvann, men også globalt.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:41:07]: Jeg takker statsråden for svaret, men spørsmålet mitt var et annet enn det statsråden svarte på. Mitt spørsmål var følgende: Er man villig til å utvide antallet opplysninger som står på disse svartelistene?

Jeg har hentet ut svartelistene og hentet ut også alle dem som har med IMO-nummer, som er der du kan spore bl.a. eier, og mange står uten IMO-nummer. Vi er også i ferd med å behandle en sak i næringskomiteen nettopp knyttet til avtalen om havnestatskontroll, som også er et viktig virkemiddel i dette. Heller ikke der tar man for seg bakmennene – altså rederne og den biten – men man konsentrerer seg om fartøy og fartøyhistorikk.

Et fiskefartøy er bare et redskap. Det er den som betjener redskapet, som er selve problemet. Det er ikke fartøyet i seg selv. Derfor er det viktig at vi kan gå på bakmennene og på rederiet og også se på andre fartøy, slik at man ikke bare kan svitsje fra ett farvann til et annet farvann og fortsatt fiske ulovlig inntil man blir tatt igjen.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden i hvert fall se på muligheten for å utvide listen til også å dreie seg om bakmenn og rederi, for den typen informasjon er utrolig viktig?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:42:16]: Det er helt opplagt at i kampen mot dem som står bak – for det er jo ingen tvil om at det er personene som står bak, som er problemet – skal alle steiner snus. Det er også formålet med å opprette Fiskeriforvaltningens analysenettverk. Det er satt sammen av personer fra Politidirektoratet, Økokrim, Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Kystverket, Toll- og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet. Så der har vi – som navnet sier – et nettverk av personer fra forskjellige institusjoner som kan bringe fram kunnskap.

Så kan det godt være at listen over ting som skal sjekkes, ikke er utfyllende. Det skal jeg absolutt se på. Det skal jeg ta med meg. Men som sagt: Organisasjonene som utgjør Fiskeriforvaltningens analysenettverk, sitter i alle fall med en veldig stor bredde hva gjelder områder som det da kan være relevant å undersøke.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:43:21]: Jeg takker statsråden for svaret og for at man i hvert fall vil se på dette. Jeg har også diskutert dette med næringsaktørene selv og organisasjonene, og de er også veldig interessert nett-

opp i bakmennene. Fiskefartøyene i seg selv er jo bare et redskap.

I den forbindelse er det interessant å lese ett av punktene nettopp fra svartelisteetableringen av 27. november 1998 der det står om delisting: «There is no opening for de-listing.»

Det er også helt åpenbart at når andre seriøse aktører ønsker å skaffe seg et fiskefartøy nettopp for å drive seriøs fiskerivirksomhet, og disse fartøyene ikke delistes hvis de kommer over på seriøse hender, er det et kjempeproblem, for de ville ikke kunne slippe inn. De er svartelistet ikke bare i Norge, men etter avtalen om havnestatskontroll vil de også bli utlevert til andre stater.

Vil statsråden kunne se på akkurat dette punktet, slik at seriøse aktører vil kunne kjøpe fiskefartøy og ta dem vekk fra hendene til disse useriøse kjeltringene og få dem til isteden å kunne fiske lovlig? Men da må det åpnes for en delisting også i regelverket.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:44:30]: Det er helt opplagt at dette er et område hvor vi fortsatt ikke har full kunnskap om effektene. Derfor må jeg også si at jeg er veldig glad for at det nå tilsynelatende ser ut til at Fremskrittspartiet er på linje med regjeringen, for da regjeringen fikk behandlet Ot.prp. nr. 98 for 2005–2006 med forslag til nye hjemler mot eiere som driver ulovlig med den ene hånden og lovlig med den andre, var det da bred oppslutning i denne salen med unntak av Fremskrittspartiet, som ikke syntes det var et godt forslag.

Jeg skal absolutt ta med meg dette og vil se på om den listen er utfyllende. Det er helt opplagt at det er å foretrekke – i den grad at det er et problem – at fartøy som er i en tvilsom geskjeft, kommer over i en ren geskjeft. Så jeg tar med meg begge spørsmålene og skal se nærmere på det.

Spørsmål 15

Harald T. Nesvik (FrP) [12:45:36]: Da går vi over på mer norske forhold. Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Vi har nå dessverre bare måttet konstatere at det i forbindelse med en avlusingsaksjon ved et av SalMars anlegg på Hitra har oppstått skade på en oppdrettsnot, som igjen har medført at ca. 175 000 laks har rømt. Dette er selvfølgelig helt uakseptabelt.

Kan statsråden redegjøre for hvilke tiltak en vil iverksette, slik at dette ikke skal kunne skje igjen, eller i det minste minske risikoen betydelig?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:46:12]: Rømming av oppdrettsfisk må unngås – først og fremst av hensyn til villaksen, men også for oppdretter og i ytterste konsekvens for havbruksnæringen som helhet. Næringen er avhengig av legitimitet i befolkningen, i kommunene, hos myndighetene og ikke minst i denne sal, om den skal kunne utnytte det naturgitte potensial vi har i Norge for å produsere trygg og sunn sjømat fra et rent hav.

Det tar regjeringen på største alvor. Derfor har myndighetene Visjon NULLFLUKT med en rekke tiltak for å forebygge rømminger. Et viktig virkemiddel er NYTEK-forskriften som stiller krav til teknisk standard for flytende oppdrettsanlegg, der nye og strengere krav nylig er sendt på høring. Videre er det nå under utvikling en norsk standard også for utstyr og anlegg til settefiskproduksjon og for annen type landbasert produksjon.

Fiskeridirektoratet fikk i 2010 økt budsjettet med 10 mill. kr til økt tilsyn og kontroll med havbruksnæringen. I 2010 utførte direktoratet om lag 350 tilsyn med oppdrettsanlegg. I 2011 vil Fiskeridirektoratet ha en særlig oppmerksomhet på faren for rømming i forbindelse med arbeidsoperasjoner og teknisk tilstand på anleggene. Her er det bl.a. fokusert på feil håndtering av utstyr og oppfølging av arbeidsoperasjoner i forbindelse med avlusning med presenning. Men det fratras ikke oppdretterne ansvaret for at fisken holder seg inne i merdene og ikke utenfor.

Rømmingskommisjonen for akvakultur har gjort et systematisk arbeid for å kartlegge årsaker til rømming og havari som har vært viktig. Kommisjonens arbeid er også verdifullt ved å forme holdninger og videreformidling av kunnskap og erfaringer til leverandører, oppdrettere, forvaltning og tekniske miljøer. Rømmingskommisjonen vil bli videreført, og jeg vil i forbindelse med videreføring og oppnevning for en ny periode vurdere justeringer i mandat og sammensetning for å få enda bedre effekt av kommisjonens arbeid.

Når det gjelder den konkrete hendelsen på SalMar, vil jeg gjenta det jeg sa i min redegjørelse i denne sal den 17. februar – og for så vidt i går – at slike hendelser er sterkt beklagelige. Fiskeridirektoratet har ikke avsluttet sine undersøkelser. De forventer å ha avsluttet dette arbeidet neste uke og vil da ta en avgjørelse om videre reaksjoner. For det andre er lensmannen i Hitra, ifølge media, parallelt i gang med å starte etterforskning. Derfor finner jeg det ikke riktig å kommentere denne konkrete hendelsen ytterligere nå.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:48:47]: For all del – med hensikt eller ikke – Hitra-saken er kun brukt som et eksempel. Jeg går ikke inn i den saken i det hele tatt. Det skal helt andre etater gjøre, og det er et skarpt skille mellom påtalemakt og Stortinget som organ, så det er ikke det som er utgangspunktet. Utgangspunktet er: Hvilke nye tiltak er det vi bør vurdere generelt sett?

Ett av de tiltakene som bl.a. undertegnede har diskutert med en del aktører i næringen, er hvordan vi raskt kan oppdage det dersom skade har skjedd. For det er ikke tilstrekkelig at man setter ut garn to dager i ettertid når rømming har skjedd.

Jeg vil spørre statsråden om følgende: Vil statsråden vurdere hvorvidt det bør stilles krav til kameraovervåking under vann i forbindelse med operasjoner knyttet nettopp til slike fartøyer, for da vil man umiddelbart kunne avdekke dette? Kan det være ett av de tiltakene statsråden i hvert fall kan se på? Kan statsråden bekrefte det, eller ønsker statsråden å gå videre med akkurat den saken?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:49:51]: Nå har vi allerede i dag strenge krav gjennom akvakulturloven til oppfølging av driften. Altså: Det å kontrollere at anlegget er i orden, og at fisken er i merdene, er det allerede krav til. Det er ikke krav til kameraovervåking.

Nå har jeg vært rundt på ganske mange anlegg og sett at det stort sett er kamera overalt. Det brukes jo kamera i forbindelse med føring. Hvorvidt man har det på det anlegget, skal jeg ikke si, men i alle fall er det veldig ofte tatt i bruk. Hvis man da kikker inn på skjermen der det finnes kamera, vil man fort se om det er fisk eller ikke. Det har i hvert fall representanten helt rett i.

Vi skal selvfølgelig gå gjennom dette og se på om vi kan stille ytterligere krav. Men samtidig må jeg få lov til å si at det hjelper dessverre ikke hvor strenge krav vi stiller, og ikke minst hvor godt teknisk utstyr man har, når det er de som håndterer det, som er problemet.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:50:53]: Der er jeg og ministeren helt enige. Men vitsen med å se på om en brønnbåt skal ha kamera i baug, hekk eller midt under, er at man i hvert fall vil kunne se om det oppstår skade, og at man dermed vil kunne iverksette raske tiltak. For det er nødvendigvis ikke slik at det bare er på anlegget man trenger kamera, men under selve operasjonen – det vil si på fartøyet som ligger inntil merdene. Der kan bli det store problemet, for der har man skarpe gjenstander, man kan ha propellskade etc., og det er viktig.

Noe annet som man faktisk bør tenke på, er at den situasjonen vi hadde nå, skjedde i vinterhalvåret. Det vil si at skadeomfanget – i hvert fall ifølge forskningen – er mindre enn om det hadde skjedd om sommeren, knyttet til oppgang av fisk i elver etc.

Videre vil jeg be statsråden om hun kan se på følgende: Kan det være fornuftig med et gjenfiskefond knyttet til elvene, for å få tatt ut oppdrettslaks som befinner seg i elvene? Vil statsråden initiere økt forskning på hva som skjer nettopp med rømt fisk til de forskjellige årstidene, og hvordan vil det kunne påvirke?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:51:59]: Jeg satt og lyttet med et halvt øre til et spørsmål i spørretimen tidligere i dag, og der hørte jeg at Vårherre ble trukket inn i forbindelse med en ulykke lenger sør, i Oslofjorden, som gjaldt et fartøy jeg har ansvaret for, men som forsvarsministeren ble spurt detaljert om.

Det er nesten slik at en kan si at Vårherre har vært på lag denne gangen også. Som representanten også var innom i går, var det heldig at dette skjedde på vinteren. Både Havforskningsinstituttet og en representant for NINA som jeg traff – en anerkjent villaksforsker – sier at denne årstiden faktisk er den beste tiden hvis først laksen skal rømme. Jeg vil uansett ha den inne i merden, både vinter, vår, sommer og høst.

Ja, jeg skal absolutt se på det med krav til kamera. Vi skal se på alt og diskutere med både direktorat og næring hvordan vi kan bli enda bedre. Jeg tror det viktig-

ste tiltaket er det som går på aktørene – det som sitter mellom ørene på folk. Det å drive holdningsskapende arbeid er absolutt det aller viktigste. Det er næringen flink til å bruke, og jeg håper de blir enda flinkere til det.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

S a k n r. 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.54.
